



# Bestuursverslag 2023

Primascholengroep Inclusieverslag intern toezicht

# Inhoudsopgave

<b>Voorwoord</b>	<b>3</b>
<b>1. Het schoolbestuur</b>	<b>4</b>
1.1 Profiel	6
1.2 Organisatie	7
<b>2. Verantwoording van het beleid</b>	<b>11</b>
2.1 Onderwijs & Kwaliteit	11
2.2 Personeel & Professionalisering	17
2.3 Huisvesting & Facilitaire zaken	20
2.4 Financieel beleid	21
2.5 Continuïteitsparagraaf	25
<b>3. Verantwoording van de financiën</b>	<b>28</b>
3.1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief	28
3.2 Staat van baten en lasten en balans	29
3.3 Financiële positie	34
<b>4. Verslag intern toezicht</b>	<b>36</b>
4.1 Samenstelling intern toezicht	36
4.2 Hoe het toezicht is vormgegeven	37
<b>5. Overige gegevens</b>	<b>40</b>
5.1 Lijst van afkortingen	40
5.2 Verwijzingen	41



# Voorwoord

## Bezieling – bestaan – bestemming

Op het strand zien wij kinderen in hun dagelijkse bestaan, spelend aan de kustlijn in het *hier en nu*. Het is belangrijk dat wij de kinderen ruimte en tijd geven om te spelen, te dromen, te leren en te ontdekken. Het geeft kinderen de kans om samen groot te worden en zich van ‘gastjes’ te ontwikkelen tot gasten die onze wereld mooi maken en houden. Aan de einder, de horizon, de kim ligt de bestemming van de kinderen in het *daar en later*. Laten wij onze kinderen een ruim en helder uitzicht geven: uit liefde voor hen en in het belang van ons aller toekomst.



Hierbij bieden wij u het bestuursverslag 2023 van Primas-scholengroep aan. Door middel van dit bestuursverslag leggen wij verantwoording af over het gevoerde beleid over het afgelopen jaar.

### Enkele bijzondere gebeurtenissen in het verslagjaar:

De uitvoering van de KinderMattheüs op 7 april 2023 in De Grote Kerk Veere voor al onze bovenbouw kinderen.

Dag van de Leraar 5 oktober 2023: om al onze leerkrachten in het zonnetje te zetten een dag met mooie activiteiten voor de leerkrachten.

De schijnbaar gewone maar steeds weer zo bijzondere schooldagen met de kinderen!

### Leeswijzer:

In hoofdstuk 1 ons profiel

In hoofdstuk 2 onze verantwoording over het beleid

In hoofdstuk 3 onze verantwoording over de financiën

In hoofdstuk 3 het verslag van het intern toezicht

In hoofdstuk 5 de overige gegevens

Wij uitnodigen u uit om te reageren op het jaarverslag en om met ons de dialoog aan te gaan!  
Tevens willen wij alle betrokkenen bijzonder bedanken voor de inzet in het afgelopen jaar.

Namens Primas-scholengroep,

Arjan Verstijnen, voorzitter toezichthoudend bestuur

Agnes de Jong, algemeen directeur

# 1. Het schoolbestuur

Bestuur en het toezichthoudend bestuur dragen er zorg voor een efficiënte en effectieve inrichting van de organisatie waarbinnen personeelsleden optimaal kunnen functioneren zodat onze opdracht: *het verzorgen van goed onderwijs zodat ieder kind optimale kansen krijgt zich breed te ontwikkelen* gewaarborgd is en blijft. Ons onderwijs vormgeven gebeurt vooral SAMEN!

## De algemene ledenvergadering

De algemene ledenvergadering is het hoogste orgaan van onze vereniging. Jaarlijks wordt een ledenvergadering gehouden. Tijdens de ledenvergadering komen de jaarrekening, het bestuursverslag en het verslag van de vorige vergadering aan de orde. Ook vinden er verkiezingen van nieuwe bestuursleden plaats. De vereniging telde per 1 juni 2023 122 leden, voornamelijk ouders en personeelsleden van de vereniging.

## Het toezichthoudend bestuur

Het toezichthoudend bestuur bestaat uit vijf leden.

Doordat de overheid steeds meer verantwoordelijkheden bij de besturen legt, zijn de werkzaamheden van de bestuursleden te veelomvattend en tijdrovend geworden. Daarom is gekozen voor een bestuursstructuur, waarbij de algemeen directeur het bestuursbeleid voorbereidt en uitvoert. De bestuursstructuur is omschreven in het managementstatuut van 1 mei 2013. Het bestuur functioneert als een toezichthoudend bestuur (statuten 2013). In 2013 is een toezichtskader opgesteld voor het ThB, als direct voortvloeisel uit de wetgeving rond de 'Code goed bestuur'. In het toezichtkader beschrijft de ThB haar visie op toezichthouden, op welke wijze de ThB uitvoering geeft aan haar rol om toezicht te houden op de werkzaamheden van het bestuur en welke uitgangspunten daarbij worden gehanteerd.

## De algemeen directeur

Het toezichthoudend bestuur (ThB) vervult in beleidsmatige en beheersmatige zin *een toezichthoudende rol*. De algemeen directeur draagt zorg voor de strategische beleidsvorming en strategische advisering, is verantwoordelijk voor het ontwikkelen en uitvoeren van het strategisch beleid en draagt zorg voor het behalen van de gewenste onderwijsresultaten door het adequaat inzetten van personele en financiële middelen. De algemeen directeur en de schooldirecteuren zijn samen verantwoording verschuldigd aan het ThB voor de kwaliteit en het functioneren van de scholen.

## De directeuren

De directeuren zijn op hun school de spil van de organisatie. Zij zijn als integraal schoolleider verantwoordelijk voor het beleid van hun school. Om goed toegerust hun taak te kunnen uitvoeren hebben al onze directeuren de schoolleidersopleiding gevolgd.

Alle directeuren maken deel uit van de directeurenkring. De directeurenkring vergadert 8 a 9 keer per jaar. De algemeen directeur zit de vergaderingen van de directeurenkring voor. In dit overleg worden afspraken gemaakt op het gebied van kwaliteit, onderwijs, personeel, financiën en gebouwen. De afspraken en maatregelen zijn gericht op verbetering van kwaliteit. Van groot belang is de aandacht voor onderlinge hulp en uitwisseling van ervaringen en kennis waarvoor tevens gebruik gemaakt wordt van collega-bezoek en intervisie. Zie hiervoor: Kwaliteitszorg Primas-scholengroep.

## De teams

De teams van de scholen vormen het kapitaal van onze vereniging. Wanneer zij floreren, hun werk goed en met plezier kunnen uitvoeren, zal dat een positieve weerslag hebben op de kinderen. Alle leerkrachten hebben een bekwaamheidsdossier conform de wet BIO, waarin o.a. een Persoonlijk Ontwikkelingsplan is opgenomen. Hierin geven zij aan waarin zij bekwaam zijn en wat zij gaan ondernemen om zich verder te ontwikkelen. Het laatste altijd gekoppeld aan de schoolontwikkeling. De bekwaamheidsontwikkeling bestaat uit individuele ontwikkeling en team /schoolontwikkeling. Middels een gesprekkencyclus wordt het functioneren van leerkrachten besproken en beoordeeld.

## Administratie

Naast een veelheid van administratieve werkzaamheden op het gebied van financiën en personeel die door de directie-assistent / controller worden verricht, worden de financiële en de personeels- en salarisadministratie deels uitgevoerd door ONS Onderwijsbureau.



## 1.1 PROFIEL

### Missie, visie en kernactiviteiten

#### Missie:

**Het aanbieden en verzorgen van goed onderwijs**

**Leren en werken in een inspirerende, uitdagende omgeving**

#### *Achtergrond*

Aan de hand van twee metaforen willen we uiteenzetten wat onze **bron** is.

#### **Water in wijn:**

Het Bijbelverhaal De bruiloft te Kana ( Joh. 2: 1-11) leert ons dat wij in navolging van Jezus water (het teken van leven) in wijn (het teken van feest) kunnen veranderen. We moeten voor elkaar van het **leven een feest** maken. Bovendien samen de wijn, waarin ook droesem kan zitten, drinken. Dat wil zeggen: **lief en leed** samen delen.

#### **Een tuin met bomen:**

Wij willen onze vereniging vergelijken met een tuin vol verschillende bomen.

Elke boom zijn eigenheid maar elke boom staat voor **groei** en **bescherming**.

#### **Uitgangspunten:**

*Kwaliteit:* een effectieve inzet van mensen ten behoeve van de realisatie van de doelstelling;

*Humaniteit:* mensen moeten daarin als mens / medemens binnen een cultuur van openheid, overleg en samenwerking erkend worden, tot hun recht komen, zich geaccepteerd en veilig voelen;

*Identiteit:* in onze scholen worden beide voorgaande aspecten geplaatst binnen een Bijbelse visie op mens, samenleving en opvoeding.

#### Onze kernactiviteiten:

Bestuur en het toezichthoudend bestuur dragen er zorg voor een efficiënte en effectieve inrichting van de organisatie zodat onze opdracht: *het verzorgen van goed onderwijs zodat ieder kind optimale kansen krijgt zich breed te ontwikkelen* gewaarborgd is.

Dit door het samen:

- bepalen van de visie op onderwijs: welke opbrengsten willen we realiseren;
- bepalen van de concrete doelen ten aanzien van die opbrengsten;
- vaststellen in hoeverre deze doelen worden gerealiseerd;
- uitvoeren van acties (bijsturen) om eventuele discrepanties op te heffen.

#### **Visie:**

Onze visie is het verzorgen van goed onderwijs zodat kinderen kunnen leren en groeien in een vertrouwde en veilige leeromgeving waarin zij worden uitgedaagd. En wel zo dat ze 'zingend de school inkomen en fluitend weer naar huis gaan'.

- aandacht voor de brede ontwikkeling van kinderen  
ons onderwijs is veelzijdig, veelzeggend en veelbelovend voor al onze kinderen
- de leerresultaten zijn op of boven het landelijk gemiddelde liggen
- grote tevredenheid onder kinderen, ouders en leerkrachten

Wij willen samen scholen zijn waarvan ouders weten dat er aandacht en zorg is voor de levensbeschouwelijke identiteit.

De schoolcultuur herkennen wij in de manier waarop de school haar werk doet, de normen en waarden op basis waarvan er in de school wordt gehandeld en de rituelen, gebruiken en gewoontes van de school.

## Strategisch beleidsplan

Speerpunten:

- Kwaliteitsontwikkeling en -waarborg op AL onze scholen: *waar je ook woont, hetzelfde goede onderwijs voor ieder kind!*
- Zorg: kinderen die extra nodig hebben, kinderen die meer kunnen en de 'gemiddelde' kinderen. Elke school een kindertrainer Mindfulness.
- Analyses leerresultaten en acties tot verbetering mede n.a.v. het 'Eigen School Programma' In het kader van het 'Nationaal Programma Onderwijs', herstel / inhaal na corona.
- ICT: uitbreiding digitale leeromgeving
- Borging en versterking Kunst- en cultuureducatie en Bewegingsonderwijs
- Levensbeschouwing en burgerschap

Verder verwijzen wij naar ons Strategisch beleidsplan 2023 – 2027.

Te vinden op: <https://www.primas-scholengroep.nl>

### Toegankelijkheid & toelating

Ieder kind is welkom op een van onze scholen.

Ouders die hun kind(eren) inschrijven op een van onze scholen onderschrijven, dan wel respecteren, de grondslag van onze organisatie.

## 1.2 ORGANISATIE

### Contactgegevens

Naam: Primas-scholengroep  
Bestuursnummer: 40959  
Adres: Tramstraat 31  
4371 BW Koudekerke  
Telefoonnummer: 0118 569191  
Website: <https://www.primas-scholengroep.nl>

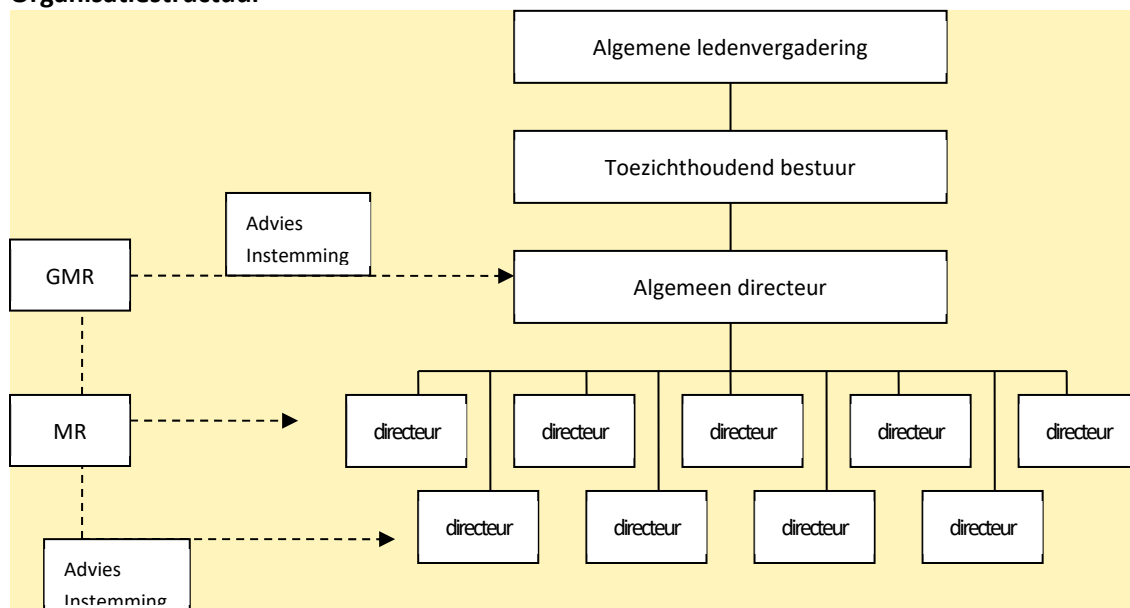
### Bestuur

Naam	Functie	Nevenfuncties onbetaald
Agnes J.J. de Jong	Algemeen directeur	Lid stuurgroep Proeftuin muziek Zeeland
		Adviseur KEW
		Lid algemeen bestuur SWV Kind op 1

## Scholen

	Bes.nr	Vereniging	TELEFOON	E-mail adres
	40959	Primas-scholengroep	0118 – 569194	<a href="mailto:adejong@primas-scholengroep.nl">adejong@primas-scholengroep.nl</a> <a href="https://www.primas-scholengroep.nl">https://www.primas-scholengroep.nl</a>
		Administratie	0118 – 569191	<a href="mailto:administratie@primas-scholengroep.nl">administratie@primas-scholengroep.nl</a>
	Brinnr.	Scholen		
1	03WV	De Wegwijzer Serooskerke	0118 – 596106	<a href="mailto:wegwijzer@primas-scholengroep.nl">wegwijzer@primas-scholengroep.nl</a> <a href="https://www.cbswegwijzer.nl">https://www.cbswegwijzer.nl</a>
2	04UQ	De Goede Polder Vrouwenpolder	0118 – 596099	<a href="mailto:goedepolder@primas-scholengroep.nl">goedepolder@primas-scholengroep.nl</a> <a href="https://www.goedepolder.nl">https://www.goedepolder.nl</a>
3	05TT	De Magdalon Veere	0118 – 506021	<a href="mailto:magdalon@primas-scholengroep.nl">magdalon@primas-scholengroep.nl</a> <a href="https://www.magdalon.nl">https://www.magdalon.nl</a>
4	05VJ	't Paalhoofd Zoutelande	0118 – 566116	<a href="mailto:paalhoofd@primas-scholengroep.nl">paalhoofd@primas-scholengroep.nl</a> <a href="https://www.kindcentrumpaalhoofd.nl">https://www.kindcentrumpaalhoofd.nl</a>
5	06XX	De Bergpadschool Grijpskerke	0118 – 596116	<a href="mailto:bergpad@primas-scholengroep.nl">bergpad@primas-scholengroep.nl</a> <a href="https://www.bergpadschool.nl">https://www.bergpadschool.nl</a>
6	07DD	Onderdak Biggekerke	0118 – 556133	<a href="mailto:onderdak@primas-scholengroep.nl">onderdak@primas-scholengroep.nl</a> <a href="https://www.cbsonderdak.nl">https://www.cbsonderdak.nl</a>
7	07NG	De Lichtstraal Westkapelle	0118 – 576025	<a href="mailto:lichtstraal@primas-scholengroep.nl">lichtstraal@primas-scholengroep.nl</a> <a href="https://www.cbsdelichtstraal.nl">https://www.cbsdelichtstraal.nl</a>
8	08VL	De Kamperschool Kamperland	0113 – 376116	<a href="mailto:kamperschool@primas-scholengroep.nl">kamperschool@primas-scholengroep.nl</a> <a href="https://www.dekamperschool.nl">https://www.dekamperschool.nl</a>
9	17JN	't Klinket Koudekerke	0118 – 556126	<a href="mailto:klinket@primas-scholengroep.nl">klinket@primas-scholengroep.nl</a> <a href="https://www.cbsklinket.nl">https://www.cbsklinket.nl</a>

## Organisatiestructuur



### De (gemeenschappelijke) medezeggenschap

De GMR adviseert en controleert het bestuur. Deze raad komt 3 keer per jaar bijeen. De GMR bestaat uit zes personen met gelijke vertegenwoordiging van ouders en personeel. Ten minste twee maal per jaar hebben de algemeen directeur en de GMR overleg. In december en juni een gezamenlijke bijeenkomst met het Toezichthoudend bestuur. Alle vergaderingen verliepen plezierig. De jaarverslagen van de GMR zijn op de website van Primas-scholengroep te vinden. <https://www.primas-scholengroep.nl>



## Medezeggenschapsraad

Elke school heeft een MR met gelijke vertegenwoordiging van ouders en personeel. De medezeggenschapsraad adviseert en controleert de beslissingen die het schoolteam onder leiding van de directeur neemt.

## Juridische structuur

De rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een vereniging. Primas-scholengroep is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken onder nummer 22041755

## Governance

Er zijn geen ontwikkelingen geweest op het gebied van Governance

## Code Goed Bestuur Functiescheiding

Bestuur en intern toezicht worden duidelijk van elkaar gescheiden. Ieder heeft zijn eigen verantwoordelijkheid maar verbinding en betrokkenheid zijn groot.

Toezicht gaat niet alleen over de rechtmatigheid en integriteit en de rechtmatigheid en doelmatigheid van de besteding van middelen maar ook over 'de kwaliteit van het door de organisatie geboden onderwijs' en alles wat daarbij hoort.

Toezicht op *afstand* en toezicht van *dichtbij* zijn goed in **balans**. De leden van ons toezichthoudend bestuur hebben ieder hun deskundigheid. Indien nodig wordt de deskundigheid van de leden van het toezichthoudend bestuur ingezet.

Een goed voorbeeld: bij de complexe ontwikkelingen rondom de nieuwbouw van een schoolgebouw zijn twee leden nauw betrokken. Zo werken wij pro-actief.

Zie ook het managementstatuut.

De Code Goed Bestuur in het primair onderwijs vormt een belangrijk onderdeel in de governance situatie van Primas. De directie en het toezichthoudend bestuur houden zich derhalve aan deze code. Er zijn in 2023 geen afwijkingen van deze code geweest binnen Primas.

## Horizontale dialoog en verbonden partijen

Organisatie of groep	Beknopte omschrijving van de (horizontale) dialoog
Leerlingen	Leerlingenraden op de scholen
Ouders	ALV, ouderavonden fysiek en online, veelvuldige contacten op schoolniveau
Personeel	GMR, teambijeenkomsten
GMR	Vergaderingen volgens jaarrooster
Gemeente	Periodiek overleg
Provincie	Incidenteel overleg
KOW / Kibeo	Periodiek overleg
Bazalt	Periodiek overleg
Kind op 1	Bestuursvergaderingen volgens jaarrooster
VO	Periodiek overleg
Collega-besturen	Periodiek overleg
KEW	Periodiek overleg
Muziekschool Zeeland	Periodiek overleg
Bibliotheek Zeeland	Periodiek overleg

## Klachtenbehandeling

Er zijn in 2023 geen klachten en/of bezwaren ingediend.

	Ingediend	Afgehandeld
Bij Primas-scholengroep	0	0
Bij Landelijke klachtencommissie	0	0
Bij Commissie van beroep	0	0
Rechtbank	0	0

De klachtenregeling is te vinden op: <https://www.primas-scholengroep.nl>



## 2. Verantwoording van het beleid

In dit hoofdstuk verantwoordt het bestuur het gevoerde beleid op de beleidsterreinen: Onderwijs & kwaliteit, Personeel & professionalisering, Huisvesting en Financieel beleid.

In de paragrafen 2.1 t/m 2.5 worden de beleidsthema's toegelicht.

Beleidsthema	Besteed in 2023 €	Opmerkingen
<i>Onderwijs &amp; kwaliteit</i>		
ICT	176.000	
Kunst en cultuur waaronder muziek	181.000	
PPklassen	42.000	
Passend Onderwijs	179.000	
<i>Personeel &amp; professionalisering</i>		
Scholing	42.000	
Extra middelen	274.000	subsidie NPO (OCW) t/m 31-07-2023
<i>Huisvesting, facilitair en financieel beleid</i>		
Huisvesting / duurzaamheid	0	Volgende stap in voorbereiding

### 2.1 ONDERWIJS & KWALITEIT

#### Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg

Definitie	Zicht op	Werken aan ... door	Verantwoording
Behalen gestelde doelen	Rapportages	Ontwikkelingen volgen	Bestuursverslag
	Analyses	Professionalisering	Websites
	Schoolbezoek	Inspireren	Dialogoog
	Gesprekken	Initiëren	

Onderwijskwaliteit is de mate waarin wij erin slagen onze gestelde doelen te behalen en daar zicht op hebben.

Voorwaarden om kwaliteit te realiseren zijn: een goede sfeer op school, een goed gebouw, goede methodes en materialen, goede leerkrachten een goede directeur in dialoog met de omgeving. Wij vragen onszelf steeds af of wij de juiste dingen doen, afgezet tegen de ontwikkelingen in de maatschappij.

Kwaliteitszorg is de manier waarop wij nagaan of hetgeen wij willen en hebben afgesproken ook lukt.

Zie ook het document: 'Kwaliteitszorg en ambitie Primas-scholengroep'

## Doelen en resultaten

Behaald: ✓ Nog niet behaald: ~

**personeel:** functioneringsgesprekken, evaluaties school, schoolrapport, QuickScan Arbo

Taken	Taakbelasting	✓
	Waardering voor de ontplooiingskansen	✓
	Werkplezier, waardering, werkklimaat, communicatie	✓

**ouders en leerlingen** Bron: schoolrapporten

klimaat		✓
Sfeer, veiligheid	Tevredenheid leerlingen	✓
	Tevredenheid ouders	✓
Onderwijsresultaten	Tevredenheid leerlingen	✓
	Tevredenheid ouders	✓

**omgeving** Bron: BOVO, PO-VO overleg

Contacten BOVO	Het voortgezet onderwijs geeft aan tevreden te zijn over de onderlinge contacten	✓
	Het voortgezet onderwijs geeft aan tevreden te zijn over de advisering	✓

## veiligheid

Arbo	RI&E uitgevoerd	✓
	Minimaal aantal klachten binnengekomen: 0	✓
	Personeel geeft aan zich veilig te voelen	✓

**Eindresultaten onderwijs** Bron: inspectiebezoek, eindtoets

Rendement	In 2023 kennismaking met de nieuwe inspecteur	✓
	98% van de leerlingen haalt het eindniveau groep 8	✓
	99% van de leerlingen naar regulier voortgezet onderwijs	✓

## Personeel

Personeel	Functionerings-, beoordelingsgesprekken, klassenbezoeken	✓
	Jaarlijkse belangstellingsregistratie	✓
	Functieboek actueel	✓
	Evenredige verdeling vrouwen in de directie 50% / 50%	✓
	ICT-er, coördinator BO, orthopedagoog, vakleerkrachten K&C	✓
	Ziekteverzuim onder het landelijk gemiddelde	✓
Ondersteuning	Interne en externe ondersteuning voor leerkrachten, invallers en nieuwkomers	✓
	Boven de formatie mensen in dienst op elke school	✓
Professionalisering	Elk personeelslid een eigen bekwaamheidsdossier (wet BIO)	✓
	Scholingsprogramma: teamscholing, individuele scholing, Primas-aanbod, lerarenbeurs, masteropleiding	✓
	Ondersteuning schoolbegeleidingsdienst op individueel- en teamniveau	
	Terugkomdag voor onze kindertrainers	✓
	Terugkomdag voor onze BHV-ers	✓
Personeelsbinding	Dag van de Leraar 2023	✓
	Kerstactiviteit per school 2023	✓
	Bijeenkomst directeuren: 8 keer	✓
Identiteit	Identiteit, jaarlijks en melding in jaarverslagen	✓

### Huisvesting

Capaciteit	Elke school: genoeg ruimte volgens de laatste wettelijke normen. VNG 2002	✓
Kwaliteit	Elke school: kindvriendelijk, kleurrijk, inspirerend, schoon en veilig	✓
Veiligheid	Alle gebouwen voldoen aan de ARBO-eisen: gebruikers-vergunning. RI&E 2019. <b>Elk lokaal voorzien van CO2 meter</b>	✓
Plannen	MOP actueel <b>Verduurzaming</b> : KlimpOpProject: 4 scholen Nieuwbouw: Westkapelle en Serooskerke en aanvraag voor Vrouwenpolder	~

### Financiën

Meerjaren-planning	Primas heeft een meerjarenplanning financiën in samenhang met ambities	✓
Exploitatie	Er zijn realistische schoolbegrotingen	✓
	Er is een financieel controlesysteem/ planning & control en een treasury statuut	✓
Uitgaven	bestedingen zoveel mogelijk aan primaire processen	✓
Vermogenspositie	Het vermogen van de vereniging blijft op peil	✓
Doelmatigheid	Middelen worden doelmatig besteed ter behalen van de beoogde doelen	✓

### Resultaten : Onderwijsleermiddelen

Capaciteit	Er zijn genoeg leermiddelen, incl. ICT, voor alle leerlingen van de scholen	✓
Kwaliteit	De leermiddelen zijn eigentijds en voldoen aan de kerndoelen, basismethoden zijn van niveau A-norm inspectie	✓

### Toekomstige ontwikkelingen

De komst van kinderen uit Oekraïne, de verdergaande digitalisering en lerarentekort kunnen leiden tot koerswijzigingen binnen personeelsbeleid. Welke: nog niet te overzien. In elk geval verwacht het flexibiliteit van iedereen.

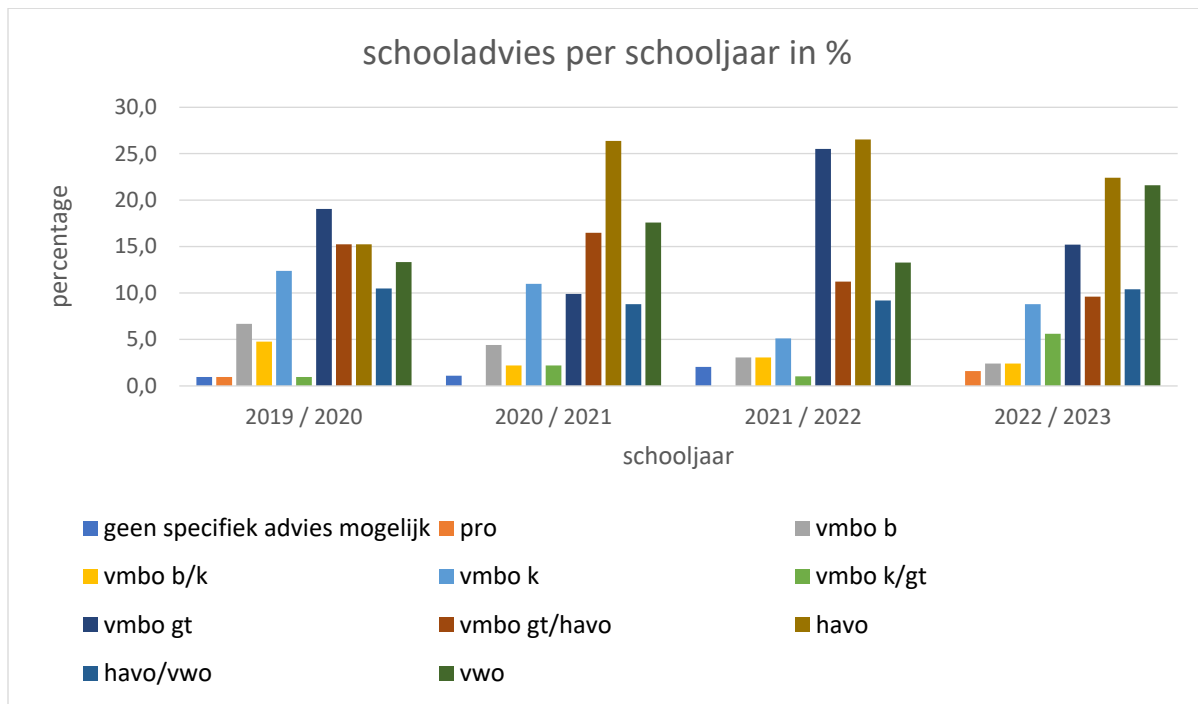
### Onderwijsresultaten

	school	2018 IEP*	2019 IEP*	2020 IEP	2021 IEP*	2022 IEP*	2023 IEP*
1	Onderdak	77,8	80,5	-	74	75	86
2	De Bergpadschool	82	83,5	-	76,9	79,2	80,7
3	De Kamperschouw	83,1	82,2	-	84,9	83,5	83,3
4	't Klinket	87	84,6	-	86,6	83,1	82,2
5	De Wegwijzer	80,8	74,3	-	78,9	82,7	83,3
6	De Magdalon	84,6	82	-	82	87,4	81
7	De Goede Polder	85	84,3	-	85,8	80,5	79,7
8	De Lichtstraal	82,3	80	-	82,8	78,6	79,9
9	'T Paalhoofd	85	85	-	79,6	89	81,8

.\* bron 'alle cijfers' (landelijk gemiddelde 2022-2023 bedroeg 79,49)

In 2020 is er (landelijk) geen eindtoets afgenomen in verband met de sluiting van de scholen vanwege corona.

Zie: Document analyse opbrengsten per school en het document Kwaliteitszorg en zelfevaluatie Primas-scholengroep



### Internationalisering

Niet van toepassing

### Onderzoek

Alle medewerkers wordt gevraagd een open en nieuwsgierige houding te hebben. We sluiten ons aan bij netwerken en gaan daar waar nodig de dialoog aan. Specifieke onderzoeken: Masteronderzoek: Samen bouwen aan kwaliteit en LIO onderzoek: Hoogbegaafdheid. Verder onderzoek naar de gevolgen van corona, naar verduurzaming van de schoolgebouwen en naar meer inclusief onderwijs.

### Inspectie

Op 4 december 2023 vond een kennismakingsgesprek plaats met de nieuwe inspecteur. Samen met enkele directeuren, leden van de GMR en het toezichhoudend bestuur hebben wij onze organisatie gepresenteerd. De inspecteur heeft het toezichtkader en speerpunten van de inspectie toegelicht. Alle deelnemers hebben deze ontmoeting als zeer positief ervaren.

### Leergang

In het schooljaar 2023 – 2024 zijn de directeuren gezamenlijk met de leergang Teamflow gestart.



### Passend onderwijs

Middelen Lumpsum	Middelen SWV	Bepaling doelen	Papier naar praktijk
Inzet IB-ers	Inzet IB-ers	Samenspel: IB-ers, scholen, SWV, ouders	Controle
Extra handen in de klas	Extra handen in de klas		Verantwoording
Groepsverkleining			Collega-bezoek
PPklassen			

### Passend onderwijs: Basisondersteuning en zorgarrangementen

#### Auris geheel 2023

Voor 5 leerlingen een arrangement ontvangen, deels uitgevoerd door Auris, deels door school

#### SWV Kind op 1 geheel 2023

Voor 6 leerlingen een arrangement ZML / fysiek-medisch

Voor 28 leerlingen een arrangement AB-uren toegekend

Voor 3 leerlingen een TLV afgegeven: deze leerlingen zijn uitgestroomd naar het SBO

## Ingezet

Eén-op-één begeleiding	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Inzet van onderwijsassistenten of leraarondersteuner</li> <li>- Concrete, opbouwende feedback</li> </ul>
RT in kleine groepjes	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Kleine groepen: hoe kleiner de groepen, hoe effectiever</li> <li>- Leerlingen krijgen actief de mogelijkheid van elkaar te leren</li> <li>- Instructies aangepast op de behoeften van de leerlingen</li> </ul>
Aanvullende materialen	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Leerlingen kunnen werken op eigen tempo</li> <li>- Ondersteuning ICT-vaardigheden van de leerlingen (Snappet)</li> <li>- Gestructureerde programma's met voldoende spelelementen</li> </ul>
Professionaliseren leerkrachten	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Training: effectieve instructie geven (EDI). Opleiding reken- coördinatoren.</li> <li>- Twee maal opleiding Master SEN. Training 'Hoogbegaafdheid'</li> </ul>
Ouder-betrokkenheid	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Inzet 'start' gesprekken met ouders</li> </ul>
Ondersteuning onder schooltijd	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Meestal in eigen klas = vertrouwde omgeving</li> <li>- Leerlingen blijven onderdeel van de groep: minder kans op stigmatisering</li> </ul>

## Basisondersteuning versterkt

Onderdeel	Interventie/ inzet	Middelen	Deelnemers individueel en Groepen
Technisch en begrijpend lezen	Leerkrachten Onderwijsassistenten Nieuwe hulpmethode	Snappet Schoolbibliotheek	4 t/m 8
Taal	Woordenschat en spelling	Snappet chromebooks	4 t/m 8
Rekenen	Leerkrachten Onderwijsassistenten Scholing rekencoördinator	Snappet chromebooks Rekenmaterialen	1 t/m 8
Sociale- emotionele ontwikkeling	Groeimindset Coöperatief leren Spel Kinderaandachtstrainingen		1 t/m 8

Zie ook verantwoordingsdocument gelden vanuit SWV Kind op 1

## Sociale veiligheid

Op onze scholen is er een veilige en positieve sfeer. De sociale, psychische en fysieke veiligheid van onze kinderen wordt niet door handelingen van anderen aangetast worden. De school treedt op tegen pesten, uitschelden, discriminatie, geweld en andere vormen van ongepast gedrag. Preventie is zeer belangrijk. Dit gebeurt op verschillende manieren: lesprogramma's, thema's, trainingen en activiteiten gericht op het welzijn van iedereen. Onze scholen hebben allemaal een intern en extern vertrouwenspersoon. De scholen monitoren periodiek de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Als deze op tekorten wijst, treffen de scholen verbeteringen. De inspectie stelt jaarlijks vast of de school monitort. Dit blijkt uit de gegevens die de scholen, via de aanbieder van het monitorinstrument, beschikbaar stelt.

Zie ook het Veiligheidsplan Primas-scholengroep

<https://www.primas-scholengroep.nl/documenten/veiligheidsplan/>



## 2.2 PERSONEEL & PROFESSIONALISERING

### Doelen en resultaten

Het is van groot belang dat personeel zich kan blijven ontwikkelen. Dit voor de persoon zelf en in het belang van de schoolontwikkeling. Diversiteit, kansgelijkheid, omgaan met verschillen.

Jaarlijks stellen wij een aanzienlijk budget beschikbaar voor professionalisering.

Zie voor de financiële koppeling: de begroting 2023.

In ons IHP is beschreven hoe Primas-scholengroep hier invulling geeft aan haar personeelsbeleid. Voor actuele informatie en berekeningen verwijzen wij naar het Bestuursformatieplan 2023 – 2024. Het personeelsbestand groeit. Wij blijven investeren in personeel (kwalitatief en kwantitatief) om de primaire processen optimaal te laten verlopen in het belang van de kinderen.

Doel/ beleidsvoornemen en <i>middel</i>		Opmerking
Ondersteunen startende leerkrachten <i>Cursus: Startende leerkrachten</i>	✓	En vervolg
Verbetering rekenonderwijs <i>Opleiding: Leescoördinatoren</i>	✓	En vervolg herhalingsmomenten
Voldoende IB-ers binnen de organisatie houden	✓	
Verdere ontwikkeling van directies <i>Opleiding directeuren 2x</i>	✓	Vervolg in 2024
Voldoende IB-ers binnen de organisatie houden <i>Opleiding: Master SEN</i>	✓	Afgerond
Bevorderen schoolontwikkeling <i>Training: Groeimindset</i>	✓	Afgerond
Bevordering gezond gedrag <i>Cursus: Bewegend leren</i>	✓	En vervolg in 2024
Digitale vaardigheid vergroten <i>Cursus: ICT</i>	✓	En vervolg in 2024
Samenwerkend leren bevorderen en verbeteren <i>Training: Coöperatief leren</i>	✓	En vervolg in 2024
Bevorderen welzijn groepen <i>Training: Goed van start</i>	✓	Jaarlijks vervolg
Bevorderen schoolontwikkeling <i>Training: Teach like a champion</i>	✓	Herhalingsmomenten
Bevorderen onderlinge verbinding <i>Dag van de leraar</i>	✓	teamworkshops

Groen : Behaald ✓

Rood: Nog niet behaald ✗

### Zaken in het afgelopen jaar met personele betekenis

25 jarig ambtsjubileum: 1 leerkracht en 1 schooldirecteur

40 jarig ambtsjubileum: 1 leerkracht en 1 schooldirecteur

## Uitkeringen na ontslag

Primas probeert onvrijwillig ontslag en daaruit eventueel voortkomende uitkeringsituaties te voorkomen. Desalniettemin is onvrijwillig ontslag soms de enige manier om uit een impasse te komen. Wanneer een medewerker er uiteindelijk niet in slaagt zijn negatieve beoordeling om te buigen, of structureel aangeeft de taak niet aan te kunnen, kan in overleg worden besloten tot een ontslagprocedure. Zowel voor de vereniging als voor de werknemer is een zorgvuldig gevoerde ontslagprocedure in dat geval de enige duurzame oplossing en in het belang van individu, team en school. Dankzij outplacement krijgt de medewerker vervolgens de mogelijkheid om een baan en werkomgeving te zoeken die hem of haar beter past. In 2023 hebben we van 1 personeelslid afscheid genomen middels een vaststellingsovereenkomst.

## Ziekteverzuim onderwijspersoneel

Het voortschrijdend ziekteverzuimpercentage berekend over 12 maanden was per eind 2023 6,9%.

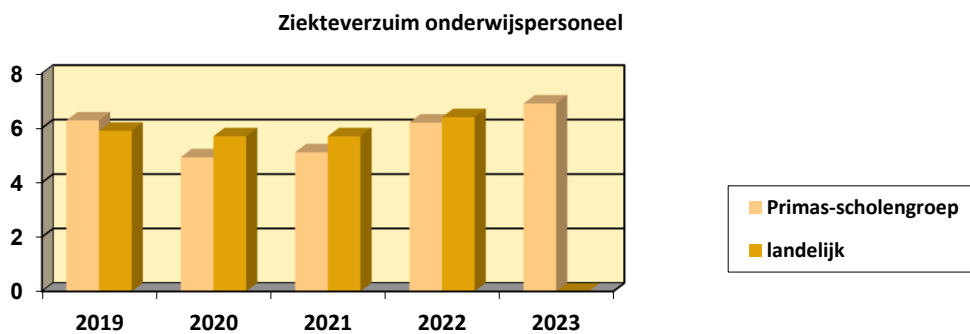
Het landelijk ziekteverzuim in het primair onderwijs in 2022 was 6,4%.

(Bron duo.nl/open\_onderwijsdata eindrapportage verzuimonderzoek po en vo 2022)

Over 2023 zijn nog geen gegevens beschikbaar.

We hebben enkele langdurig zieken, niet werk gerelateerd.

In 2023 hebben wij van 1 personeelslid afscheid genomen vanwege toekenning WIA.



## Mobiliteit

Er is in 2023 met een aantal personeelsleden gesprekken gevoerd over mobiliteit. Acht personeelsleden zijn overgegaan naar een andere school binnen de vereniging.

## Banenaafspraak

In het kader van de banenaafspraak, waarin voorzien wordt in banen voor mensen met arbeidsbeperking, is 1 personeelslid met een arbeidsbeperking in dienst bij Primas-schoolengroep voor een werktijdfactor van 0.6.

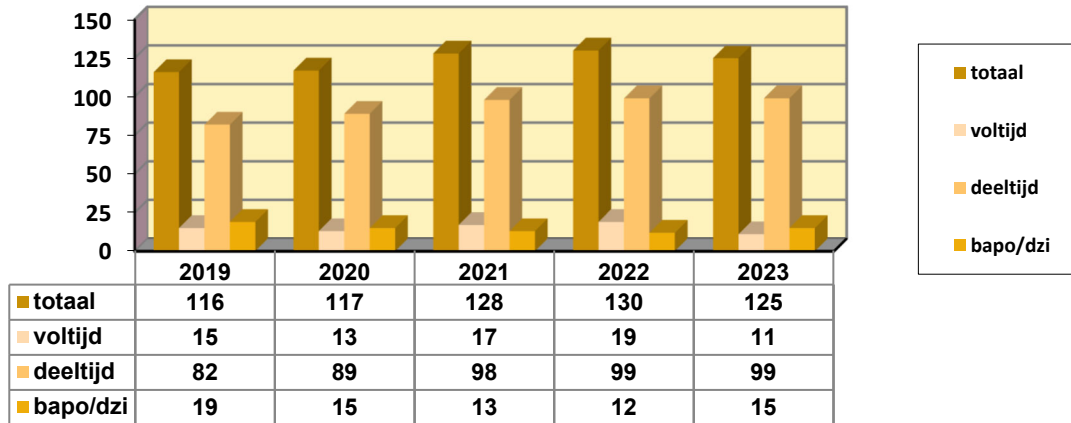
## In- en uitstroom personeel

De instroom van personeel werd gevormd door benoemingen vanwege formatieruimte, vervanging van ziekte en zwangerschap.

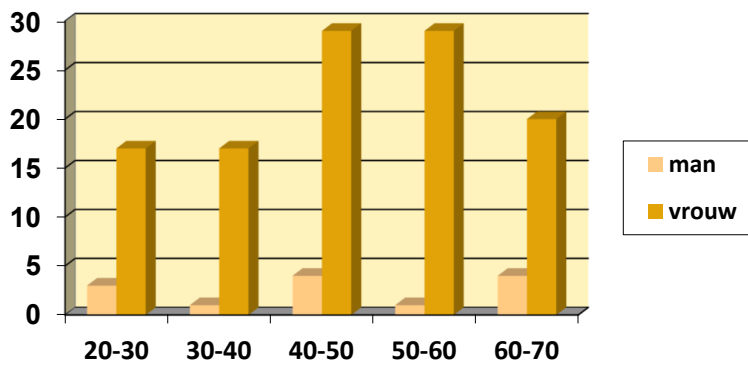
Instroom tijdelijk personeel	4
Instroom vast personeel	1
Uitstroom tijdelijk personeel	2
Uitstroom op eigen verzoek	5
Uitstroom pensioen	0
Uitstroom keuzepensioen	2
Overleden	0
Outplacement	1
Arbeidsongeschiktheid	1

## Betrekingsomvang en gebruik BAPO/DZI

Betrekingsomvang personeel



Leeftijdsverdeling personeel



### Strategisch personeelsbeleid

Primas-scholengroep richt zich volledig op de primaire processen in het belang van het onderwijs aan onze kinderen. Wij zetten hiertoe gemotiveerde professionals in die zich blijven ontwikkelen, juist in het belang van ons onderwijs. Schoolontwikkeling en persoonlijke ontwikkeling zijn steeds afgestemd op elkaar en in balans. Middels onze gesprekkencyclus vind steeds de dialoog tussen directie en leraren plaats. Evaluaties vinden plaats conform de afspraken neergelegd in ons document aangaande kwaliteitszorg. Zie ook het Integraal Personeels Beleidsplan Primas-scholengroep. Met strategisch personeelsbeleid koppelen wij wat nodig is voor de organisatie aan de talenten en ambities die wij binnen de organisatie zien. Hiermee dragen wij bij aan de doelstellingen van onze organisatie, de kwaliteit van ons onderwijs, de ontwikkeling van onze mensen en bovenal hun plezier in het werk!

## 2.3 HUISVESTING & FACILITAIRE ZAKEN

Wij willen al onze kinderen en personeelsleden een gezonde, veilige en aantrekkelijke leer- en leefomgeving bieden. Veel ruimte is daarbij ook van groot belang. Voor het onderhoud aan onze scholen is een meerjarenonderhoudsplan (MOP) opgesteld voor de komende 10 jaar. Dit plan wordt jaarlijks geactualiseerd. In 2019 heeft de gemeente Veere het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs en Opvang 2013-2022 (IHP) geactualiseerd.

Doel/ beleidsvoornemen		Kosten	Vervolg
Uitvoering MOP Doel goed onderhouden schoolgebouwen	✓	€ 157.427	En vervolg in 2024, verwerking administratie middels methode activeren
Vorbereiding nieuwbouw Serooskerke	✓		En vervolg: 2024 - 2025
Vorbereiding nieuwbouw Westkapelle	✓		En vervolg: 2024- 2025
Aanvraag nieuwbouw Vrouwenpolder	✓		
Zonnepanelen de Kamperschouw Doel: verduurzaming	✓		Offertetraject gestart
Vergroening schoolpleinen Doel: gezonde schoolomgeving	✓	Vanuit de schoolfondsen	En vervolg in 2024
Start KlimOpProject Doel verduurzaming schoolgebouwen	✓	Subsidie Provincie Zeeland	Vervolg in 2024

### Toekomstige ontwikkelingen

Als toekomstige ontwikkelingen zien wij: verdergaande verduurzaming, maatregelen ventilatie en verbetering van het algehele klimaat in de schoolgebouwen. Deelname aan het KlimOpProject van de Provincie Zeeland levert ons een onderzoeksrapport en advies op aangaande verduurzaming van zes van onze schoolgebouwen. Verder nieuwbouw voor 2 van onze scholen. Verwachte oplevering: eind 2026. Onzekere factoren: uitslag gemeenteraadverkiezing en de gevolgen daarvan, stijgende prijzen.

### Duurzaamheid & maatschappelijk verantwoord ondernemen

Scholen zijn wel heel bijzondere ondernemingen. Zij hebben geen financieel winstoogmerk. Maar de winst zit hem in bevlogen personeelsleden die elke dag opnieuw het beste uit zichzelf halen om het onderwijs aan onze kinderen optimaal te verzorgen. Kinderen helpen opvoeden en onderwijzen tot wereldburgers die zich verantwoordelijk weten voor elkaar en voor de omgeving. Als onderwijsorganisatie zorgen wij goed voor ons personeel: persoonlijke aandacht, korte lijnen, laagdrempelige organisatiestructuur, goed salaris, werken in kleine groepen, autonomie en solidariteit in balans. Wij vragen ook iets van ze: inzet, motivatie, betrokkenheid, bereidheid tot ontwikkeling, samenwerking en solidariteit.

Duurzaamheid: voorzien in de behoeften van de huidige generatie zonder de behoeften van de toekomstige generaties, zowel hier als in andere delen van de wereld, in gevaar te brengen. Omzien naar elkaar en omzien naar de wereld. Of zoals wij het verwoorden: 'iedereen is van de wereld en de wereld is van iedereen'. Daarom: 'niet de beste van de wereld maar de beste VOOR de wereld' nastreven. Volwassenen leven de kinderen dit voor. Het goede voorbeeld geven en kinderen hierin opvoeden.

## 2.4 FINANCIËEL BELEID

### Doelen en resultaten

Doel/ beleidsvoornemen		Waarom	Opmerking	Vervolg
Een financieel beleid voeren dat gericht is op het faciliteren van de primaire processen	V	Wij willen ons onderwijs optimaal vormgeven. Kansengelijkheid voor kinderen bewerkstelligen.	Kansrijk onderwijs!	En vervolg in 2024
Investeren in kleine groepen, meer handen in de school en verlaging werkdruk	V	idem	Start schooljaar 2023-2024 is de gemiddelde groepsgrootte 18	En vervolg: 2024 - 2027
Borging optimaal faciliteren primaire processen	V	Ons onderwijs optimaal houden	Vastlegging in meerjarenbegroting	En vervolg: 2024 - 2027
Weerstandvermogen houden tussen 5% (ondergrens) en 10%	X	Uitgeven waarvoor de middelen zijn bedoeld..	Groot weerstandsvermogen is geen doel	En vervolg in 2024

### Opstellen meerjarenbegroting

#### Baten

Voor het vaststellen van de baten in de begroting 2024 en de prognoses voor 2025 en 2026 hebben wij o.m. gebruik gemaakt van de tools die beschikbaar zijn op de site van de PO-raad. Daarnaast is rekening gehouden met indexatie volgens referentiesystematiek die nog niet verwerkt is in genoemde tools. Vanaf 2023 is rekening gehouden met de systematiek van de vereenvoudiging bekostiging.

#### Lasten

De personele lasten zullen in de komende jaren hoger zijn dan de baten. Wij spelen continue in op het feit dat een aantal personeelsleden met pensioen zal gaan of de organisatie door natuurlijk verloop zal gaan verlaten.

Om de onderwijskwaliteit in de toekomst te kunnen blijven waarborgen en vanwege de krapte op de arbeidsmarkt, willen wij steeds inzetten op het aantrekken van personeel, daar waar mogelijk.

Op dit moment zien wij geen noodzaak om personeelsleden in rddf te plaatsen.

De materiële lasten kunnen niet geheel worden gedekt uit de baten die we voor materieel ontvangen.

Dit heeft o.m. te maken met het feit dat de gebouwen die we in beheer hebben voor een groter aantal leerlingen geschikt zijn dan dat er nu op de scholen aanwezig zijn. Tevens loopt de indexatie van de baten OCW achter bij de stijgende lasten voor materieel. Ons beleid is er op gericht om dit tekort zoveel mogelijk te beperken.

De meerjarenbegroting geeft uiting aan het de belangrijkste punten uit het strategisch beleidsplan dat er in voorziet zoveel mogelijk middelen aan te blijven wenden voor het primaire proces.

#### Investeringsbeleid

Ook hier geldt weer dat wij vooral investeren in de primaire processen om ons onderwijs optimaal te kunnen vormgeven.

De wensen vanuit 'de werkvloer' zijn daarbij van essentieel belang. Daar voeren de deskundige professionals dagelijks het werk uit. Zij weten het best waarin te investeren teneinde een optimale leeromgeving te scheppen met optimale ontwikkelingskansen voor alle kinderen.

Aan de hand van de wensen, de school- en jaarplannen van de scholen wordt daartoe jaarlijks voorafgaand aan de opstelling van de begroting geïnventariseerd wat de wensen zijn.

Naast wensen hebben de scholen uiteraard ook financiële verplichtingen. De wensen en verplichtingen worden met de schooldirecteuren besproken en opgenomen in de begroting. We streven een 'ja-beleid' na. Dat wil zeggen aan zoveel mogelijk wensen van de werkvloer voldoen.

### Treasury

In het treasurywetboek is bepaald binnen welke kaders instellingen voor onderwijs hun financierings- en beleggingsbeleid dienen in te richten. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed.

Primas heeft een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd. Er is gebruik gemaakt van een spaarrekening. Het tegoed op deze rekening is direct opeisbaar. Rekeningen-courant rekeningen zijn ondergebracht bij de Rabobank.

Primas leeft de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 RBLD 2016 na en heeft geen bijzondere financiële producten in haar bezit anders dan reguliere spaarrekeningen.

In april 2021 is het treasurywetboek aangepast en vastgesteld volgens de handreiking die is opgesteld door de PO-raad.

Primas kent geen (lang)lopende externe financiering en maakt geen gebruik van derivaten.

De omvang van de liquide middelen is in 2023 met circa € 188.000 afgenomen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een verandering in het werkkapitaal (afname vorderingen kortlopende schulden).

### Jaarrekening

De jaarrekening over 2023 van Primas-scholengroep is opgesteld door ONS onderwijsbureau te Roosendaal. Deze jaarrekening is gecontroleerd door het accountantskantoor Crowe Foederer Audit & Assurance B.V. De jaarrekening is als bijlage toegevoegd aan het bestuursverslag.

### Nationaal Programma Onderwijs

In het kader van het NPO hebben al onze scholen een schoolscan gemaakt.

Soorten interventies (in willekeurige volgorde):

Eén-op-één begeleiding

RT in kleine groepjes

Aanvullende materialen en programma's

Professionaliseren leerkrachten

Ondersteuning onder en na schooltijd

Tutor leren

Interventies sociale vaardigheden

Interventies kunst en cultuur waaronder muziek en dans

Alles ten goede van de primaire processen op onze scholen

Plannen zijn opgesteld door directies met hun leerkrachten en voorgelegd aan ouders en MR-en.

Er zijn geen externe personeelsleden ingehuurd.

De GMR heeft ingestemd met alle Eigen school Programma's in het kader van NPO.

De NPO gelden zijn ontvangen t/m 31 juli 2023 en per 31 december 2023 geheel besteed.

De NPO gelden zijn als volgt op schoolniveau ingezet:

Bestedingscategorie	Besteding NPO gelden in 2023
Personeel	€ 274.283
Materieel: ICT- leeromgeving	-
Materieel: leesbevordering	-
Overig	-

## Allocatie van middelen

Met betrekking tot de doorbelasting van de bekostiging naar de scholen is het beleid van Primascholengroep er op gericht zoveel mogelijk gelden te doen toekomen aan de primaire processen.

### Materiële bekostiging

De verdeling van de materiële vergoeding is vastgelegd in het document 'Afspraken voor doorbelaste opbrengsten Primas-scholengroep'. In hoofdlijnen wordt het deel waarvoor bovenschoolse afspraken/contracten zijn gemaakt bovenschools toegewezen. Denk hierbij aan een vooraf bepaald percentage van het gebouwenonderhoud, ict, schoonmaak, administratie.

### Personele bekostiging

De totale personele vergoeding wordt bovenschools toegewezen. Iedere school krijgt vervolgens voor een vergelijkbaar aantal leerlingen een vergelijkbaar aantal leerkrachten aan de hand van criteria in het bestuursformatieplan vastgelegd. Daar waar scholen meer dan gemiddeld te maken hebben met leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, wordt extra formatie toegekend. Denk hierbij aan passend onderwijs, vluchteling kinderen, onderwijsachterstanden. Er wordt extra formatie toegekend om (ziekte)verlof op te vangen, werkdruk te verminderen en kunst- en cultuureducatie vorm te kunnen geven.

Uitgangspunt is: solidariteit, gezamenlijke verantwoordelijkheid, samen delen en toekennen wat nodig is.

## Financieel beleid

Middels financiële kwartaalrapportages werden bestuur en directies op de hoogte gebracht van de financiële stand van zaken. Vanuit het management werd exploitatieadvies gegeven aan de directeuren. Middels de opgestelde financiële rapportages werd steeds een reëel beeld van de financiële situatie gegeven.

## Resultaat

Ons gevoerde beleid dat gericht is op het faciliteren van de primaire processen, heeft geleid tot een gemiddelde groepsmaat van onze scholen van 18

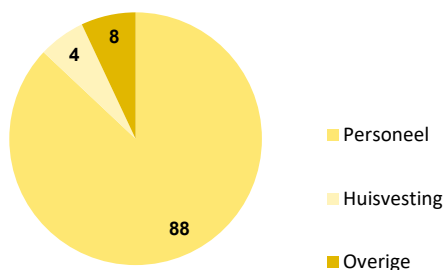
Dit betekent dat leerkrachten in betrekkelijk kleine groepen de kinderen optimaal kunnen begeleiden.

Dit alles heeft een positieve uitwerking op het pedagogisch klimaat in de groepen en daardoor ook een positieve uitwerking op de leerresultaten van de leerlingen en het werkplezier van de leerkrachten.

We gaan weloverwogen, planmatig en doelgericht te werk met een begrotingsdiscipline met als doel dit beleid te kunnen blijven continueren.

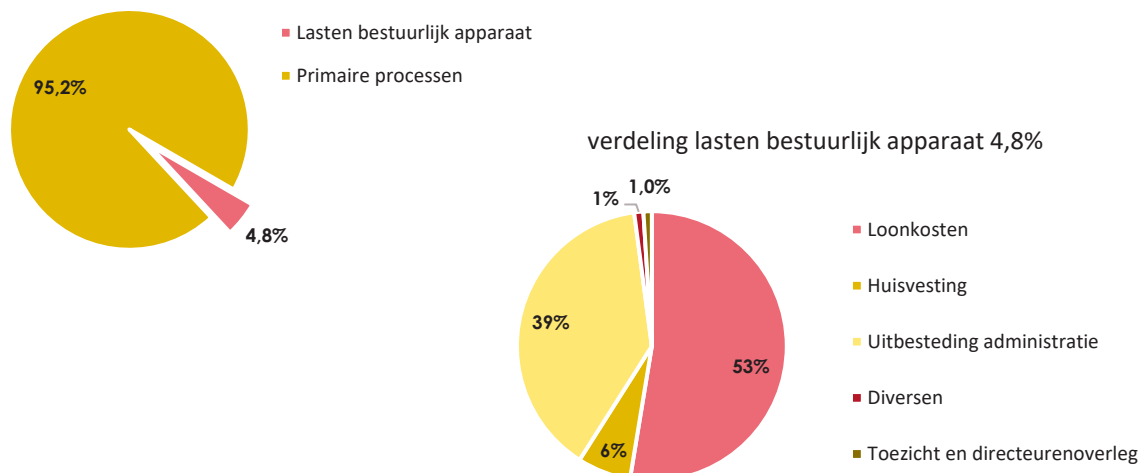
## Verdeling personele en materiële uitgaven

De gerealiseerde verdeling personeel/materieel is in 2023 88/12. Ter vergelijking: de verdeling in 2022 was 89/11.



## Doelmatigheid, doeltreffendheid en lasten bestuurlijk apparaat

De lasten van het bestuurlijk apparaat zijn uitgedrukt in een percentage van de totale lasten en bedragen in 2023 4,8%. Dit betekent dat 95,2 is besteed aan het primaire proces.



## Onderwijsachterstandenmiddelen

De middelen onderwijsachterstandenbeleid worden toegekend aan de formatie van de betreffende scholen. Zodoende is er ruimte voor extra aandacht voor de doelgroep. Bovendien is de groeps grootte gemiddeld 18 hetgeen de kinderen ten goede komt.

Bestedingscategorie	Besteding onderwijsachterstandenmiddelen
Personeel	€ 62.997 = totale vergoeding onderwijsachterstandenbeleid

School	Achterstandsscore per 01-02-2022
03WV de Wegwijzer	7,15
06XX de Bergpadschool	12,58
07DD Onderdak	24,01
08VL de Kamperschouw	40,47

## Bijzondere bekostiging voor de professionalisering van personeel en de begeleiding van starters en schoolleiders

De interne begeleiding van beginnende leerkrachten en schoolleiders is binnen de ruime formatie ingezet. Er zijn in 2023 twee personeelsleden gestart met het tweede jaar van de opleiding schoolleider. Daarnaast werd een zij-instromer begeleid door ervaren leerkrachten.

De schoolleiders hebben nascholing gevolgd aangaande verdieping Snappet en invoering van IEP leerlingvolgsysteem. In augustus 2023 zijn de schoolleiders gestart met de leergang teamflow.

Jaarlijks wordt in nauw overleg met alle schoolteams en directeuren het Primas scholings-/professionaliseringsplan opgesteld. Dit naar aanleiding van de wensen vanuit de schoolteams gekoppeld aan de schoolontwikkeling. Dit wordt voorgelegd aan de MR-en als ook aan de GMR. Instemming personeelsgeleding.



## 2.5 CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

De volgende onderdelen uit de continuïteitsparagraaf zijn opgenomen in de verantwoording op het financieel beleid:

- Prognose voor medewerkers en leerlingen in hoofdstuk 3.1
- Meerjarenbegroting in hoofdstuk 3.2

De rapportage van het toezichthoudend orgaan is opgenomen in het verslag intern toezicht.

### **Intern risicobeheersingssysteem**

Basis voor risicobeheersing is een tijdige monitoring van ontwikkeling binnen de organisatie. Middels een Planning & Controlcyclus vindt beheersing van de risico's plaats waardoor tijdig kan worden ingegrepen indien dit noodzakelijk is. Onderdeel van deze cyclus zijn de meerjarenbegroting, de meerjarenformatieplanning en de managementrapportages. Middels deze rapportages worden gedurende het jaar de geformuleerde doelstellingen gevolgd en waar nodig bijgestuurd. Onverwachte zaken zijn uitbleven.

### **Belangrijkste risico's en onzekerheden**

Door je grenzen te verleggen en bewust zekere risico's te nemen, ontdek je nieuwe mogelijkheden: het doet een beroep op je creativiteit. Wij willen denken vanuit mogelijkheden en ons niet uit het veld laten slaan door het opsommen van tal van risico's. Wij moeten juist een flexibele houding aannemen, en deze houding ook doorgeven aan onze kinderen. Flexibel kunnen om gaan met veranderingen die steeds plaatsvinden en op ons afkomen. Daar is moed voor nodig en de durf om dingen te doen tegen de stroom in. Dat kan best angstig zijn. Echter: moed verdrijft de angst! Ons weerstandsvermogen is dusdanig dat onverwachte gebeurtenissen op welk terrein dan ook, 'opgevangen' kunnen worden.

#### *Risicogebied: Leerlingenaantal*

De materiële exploitatie heeft een structureel tekort. Dankzij de grote begrotingsdiscipline van de schooldirecteuren is het mogelijk om het tekort op de meeste scholen te beperken.

Doordat het leerlingenaantal op de scholen relatief laag is (gezien landelijk gemiddelde) zien we dat de doorbelasting van de schoolbegrotingen naar de bovenschoolse exploitatie onder druk staat. Het gaat hier om de vergoeding voor onderhoud, schoonmaak, ICT en ABB kosten, die bovenschools gedragen worden. Dat de materiële bekostiging tekort schiet, is een landelijk bekend feit binnen het onderwijs. Er worden pogingen gedaan e.e.a. recht te trekken. Om goed in te kunnen spelen op de te verwachten bekostiging is het van belang de prognose leerlingenverloop van komende jaren steeds actueel te houden. Wij maken hiervoor naast de signalen van de schooldirecteuren ook gebruik van het dashboard Ultimview, ParnasSys.

#### *Risicogebied: Personeel*

Ervaren en gepropagandeerde werkdruk zou het beroep van leerkracht onaantrekkelijk kunnen maken. Dit is een van de oorzaken van schaarste op de arbeidsmarkt.

Primas doet er alles aan om een aantrekkelijke werkgever te zijn. Hierdoor voorkom je het risico van ongewenste 'uitstroom'. Wij geven onze leerkrachten vertrouwen en verantwoordelijkheid en doen een beroep op hun deskundigheid. Kleinschaligheid: wij kennen onze mensen. Een lage gemiddelde groepsgrootte maakt dat de leerkrachten tijd en ruimte hebben om het onderwijs goed te kunnen geven. Er zijn mogelijkheden tot scholing, ervaringen delen met collega's, onderlinge contacten, mogelijkheden tot mobiliteit.

Vanwege het bovenmatige eigen vermogen zetten wij de komende jaren zoveel als mogelijk en verantwoord formatie in om te behouden om het primaire proces optimaal te faciliteren.

Ieder jaar, bij het opstellen van het bestuursformatieplan wordt bepaald of een gedwongen ontslag en/of plaatsing in het rddf noodzakelijk is. Rekening moet worden gehouden met behoud van leerkrachten nu er krapte is op de arbeidsmarkt. Door creativiteit, durven investeren en een goede meerjarenformatieplanning met actuele leerlingenprognoses is het risico te beperken.

Omdat Primas-scholengroep eigen risicodragers voor het vervangingsfonds is, betekent dit dat het financiële risico voor vervanging voor rekening van de organisatie komt. Daar tegenover staat dat de besparing op de premie direct en effectief ingezet kan worden. Door een goed verzuimbeleid en inzetten van een ruime formatie op de scholen kunnen wij het financiële risico zoveel mogelijk beperken.

#### *Risicogebied: Gebouwen*

De afgelopen jaren zijn door de daling van het aantal leerlingen ook de materiële baten gedaald. Met name de huisvestingskosten dalen niet mee met deze dalende baten, waardoor er materiële tekorten ontstaan. Ook het overhevelen van het buitenonderhoud vanuit de gemeenten in 2015 naar de schoolbesturen geeft een risico. Vanuit de gemeenten zijn hiervoor destijds geen gelden overgeheveld naar het schoolbestuur. De voorziening buitenonderhoud (in MOP) moest destijds door het schoolbestuur nog worden opgebouwd terwijl er wel direct buitenonderhoud nodig was. Door een weloverwogen afweging van de te verrichten werkzaamheden en deze zoveel mogelijk te spreiden denken wij het risico dat de voorziening (binnen en buiten onderhoud) uitgeput raakt, te vermijden.

#### *Risicogebied: Financieel*

Primas maakt bij de uitvoering van haar activiteiten gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die Primas blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Dit betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen zoals debiteuren, overige vorderingen, liquide middelen, crediteuren en overige schulden. Primas heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico te beperken. Primas handelt niet in aandelen, obligaties en derivaten.

##### *Kredietrisico*

De vorderingen uit hoofde van debiteuren zijn verspreid zonder dat daarbij sprake is van concentratie bij enkele grote debiteuren. Het kredietrisico is daarmee beperkt.

##### *Renterisico*

Primas heeft geen leningen uitgegeven dan wel uitstaan en loopt op dat onderdeel geen risico.

##### *Marktwaaarde*

De waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de marktwaaarde ervan. De financiële instrumenten (zowel financieel actief als financieel passief) worden gewaardeerd volgens de historische kostprijs.

##### *Kasstroom- en liquiditeitsrisico*

Kasstroomrisico is het risico dat toekomstige kasstromen verbonden aan een monetair financieel instrument in omvang zullen fluctueren. Primas ontvangt periodiek een voorschot door het Ministerie van OCW. Het kasstroom- en liquiditeitsrisico worden beperkt door de spreiding van de betalingen in relatie tot de inkomsten. Overigens zijn de banktegoeden direct opeisbaar.

We lopen het risico een te hoog weerstandsvermogen op te bouwen. Wanneer het weerstandsvermogen boven de 20% is, wordt er in onze ogen te weinig besteed aan het onderwijs aan onze kinderen. Wij schieten dan tekort. Om dat risico te voorkomen hebben wij gesteld het weerstandsvermogen te krijgen, hebben en houden tussen 5% (ondergrens) en 10%.

#### *Risicogebied: De Overheid*

##### *Traag en onberekenbaar*

Wij willen graag voortvarend te werk gaan. De overheid laat echter lang op zich wachten met de cijfers die wij eigenlijk nodig hebben. Verder zit de onberekenbaarheid hem in het feit dat er steeds iets anders kan gebeuren. Het risico is dat wij met teveel of te weinig rekenen. Wij voeren onze eigen koers, zetten ruim in en nemen het risico.

#### *Risicogebied: Veiligheid*

Primas-scholengroep heeft in maart 2024 het interne veiligheidsplan geactualiseerd. In het plan zijn nu regels vastgelegd op het gebied van sociale en fysieke veiligheid, gedragscode, regels en afspraken. Met

softwareleveranciers zijn en worden momenteel bewerkersovereenkomsten afgesloten waarin o.m. de privacy gewaarborgd wordt.

In 2018 is een convenant voor privacy-veiligheid opgesteld.

Met invoering en naleving van bovengenoemde maatregelen achten wij de veiligheid voldoende gewaarborgd.

Ook het beleid op gebied van de AVG wordt steeds geactualiseerd naar de meest recente regelgeving.

#### *Risicogebied: Fraude en integriteit*

Primas-scholengroep is er zich van bewust dat op het gebied van fraude en integriteit de risico's bespreekbaar en in kaart gebracht moeten worden.



## 3. Verantwoording van de financiën

### 3.1 ONTWIKKELINGEN IN MEERJARIG PERSPECTIEF

#### Leerlingen

	Vorig jaar (T-1)	Verslagjaar (T)	T+1	T+2	T+3
Aantal leerlingen 1 oktober	851				
Aantal leerlingen 1 februari		916	893	874	843

#### FTE

Aantal FTE per 31-12	Vorig jaar (T-1)	Verslagjaar (T)	T+1	T+2	T+3
Bestuur / management	9,00	9,00	8,80	8,60	8,60
Onderwijzend personeel	67,50	63,54	59,03	56,73	54,43
Ondersteunend personeel	9,97	10,12	9,20	9,20	9,00
Totaal	86,47	82,66	77,03	74,53	72,03

#### Toekomstige ontwikkelingen

De komende jaren dreigt het **lerarentekort** in het onderwijs op te lopen. Vergrijzing en een verminderde aantrekkelijkheid van het beroep zijn belangrijke factoren. Hoe maken we meer mensen enthousiast voor een baan in het onderwijs? Dat is de vraag.

**Leerlingenaantal** naar verwachting in de komende jaren licht dalend.

**Tweedeling:** maatschappelijke groepen dreigen steeds meer in verschillende en gescheiden werelden te gaan leven, met als risico dat de tolerantie van en het onderling begrip tussen groepen afneemt.

De **gelijke kansen** in het onderwijs staan in toenemende mate onder druk.

Het zijn vooral kinderen van hoger opgeleide en meer welvarende ouders die hier (onbedoeld) voordeel van ondervinden.

De wereld en het onderwijs **digitaliseren** sinds de coronacrisis in een stroomversnelling.

De veranderende leeromgeving dwingt ons na te denken over hoe zij hun leerprocessen inrichten in de fysieke en digitale leeromgeving. Meer dan vroeger is de vraag hoe wij kunnen investeren in geschikte, **gezonde klaslokalen** en fysieke ruimtes. De veranderende leeromgeving vraagt om meer flexibiliteit en **verduurzamen**.

Om al deze redenen willen wij zoveel mogelijk investeren in de primaire processen: kleine groepen, veel personeel en goede materialen. Dat geeft voor zowel kinderen als leerkrachten kansen zich optimaal te ontwikkelen. Dit maakt ook dat onze leerlingenaantallen stabiel blijven.

Om die reden tillen wij onze inkomsten ook bovenscholts zodat al de aan ons toevertrouwde kinderen **gelijke kansen** krijgen.... Of je nu in Vrouwenpolder woont of in Koudekerke.

## 3.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN EN BALANS

### Staat van baten en lasten

	(T-1)	Begroting verslagjaar (T)	Realisatie verslagjaar (T)	T+1	T+2	T+3	Vershil verslagjaar t.o.v. begroting	Vershil verslagjaar t.o.v. vorig jaar
<b>BATEN</b>								
Rijksbijdragen	7.589.359	7.715.519	8.127.844	8.023.257	7.830.003	7.673.210	412.325	538.485
Overige overheids-bijdragen en subsidies	117.546	79.626	126.243	73.043	72.000	72.000	46.617	8.697
Overige baten	72.860	16.110	160.435	24.350	18.500	18.500	144.325	87.575
<b>TOTAAL BATEN</b>	<b>7.779.765</b>	<b>7.811.255</b>	<b>8.414.522</b>	<b>8.120.650</b>	<b>7.920.503</b>	<b>7.763.710</b>	<b>603.267</b>	<b>634.757</b>
<b>LASTEN</b>								
Personeelslasten	7.170.983	7.256.486	7.571.942	7.475.557	7.272.204	7.077.830	315.456	400.959
Afschrijvingen	64.445	56.521	54.035	54.831	53.841	46.695	-2.486	-10.410
Huisvestingslasten	318.934	315.550	307.091	346.050	346.150	346.600	-8.459	-11.843
Overige lasten	524.411	497.265	684.863	534.825	536.250	535.750	187.598	160.452
<b>TOTAAL LASTEN</b>	<b>8.078.773</b>	<b>8.125.822</b>	<b>8.617.931</b>	<b>8.411.263</b>	<b>8.208.445</b>	<b>8.006.875</b>	<b>492.109</b>	<b>539.158</b>
<b>SALDO</b>								
Saldo baten en lasten	-299.008	-314.567	-203.409	-290.613	-287.942	-243.165	111.158	95.599
Saldo financiële baten en lasten	-2.686	-1.200	11.575	18.540	15.000	11.000	12.775	14.261
<b>TOTAAL RESULTAAT</b>	<b>-301.694</b>	<b>-315.767</b>	<b>-191.834</b>	<b>-272.073</b>	<b>-272.942</b>	<b>-232.165</b>	<b>123.933</b>	<b>109.860</b>

### Analyse resultaat

De begroting van 2023 laat een negatief resultaat zien van € 315.767. Uiteindelijk is over boekjaar 2023 een negatief resultaat gerealiseerd van € 191.834: een verschil van € 123.933 met de begroting. Het negatief resultaat over boekjaar 2022 bedroeg € 301.694.

### Analyse realisatie 2023 versus realisatie 2022 en realisatie 2023 versus begroting 2023

In bovenstaande tabel is de staat van baten en lasten van het kalenderjaar 2023 opgenomen. De gerealiseerde staat van baten en lasten zijn vergeleken met de begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2023 en de gerealiseerde baten en lasten van het kalenderjaar 2022.

Het resultaat is ten opzichte van 2022 gestegen met € 109.850.

De belangrijkste oorzaken van deze stijging worden hieronder toegelicht.

### **Baten t.o.v. 2022**

Rijksbijdrage OCW	538.485
Overheidsbijdragen en subsidies overige overheden	8.697
Overige baten	87.575

### **Lasten t.o.v. 2022**

Personele lasten	400.959
Afschrijvingen	-10.410
Huisvestingslasten	-11.843
Overige lasten	160.452
Financiële baten	15.885
Financiële lasten	-1.624

#### *Rijksbijdragen OCenW*

In 2023 is de Personele bekostiging verhoogd volgens de afspraken die in 2023 gemaakt zijn in de cao t.a.v. salarisverhogingen. De NPO gelden zijn ontvangen tot en met juli 2023 en is volledig ingezet.

#### *Overheidsbijdragen en subsidies overige overheden*

In 2023 zijn een aantal activiteiten rondom de NPO gelden Veere en de gelden impuls muziekonderwijs gerealiseerd die in 2021/2022 niet uitgevoerd konden worden vanwege de coronabeperkingen.

#### *Overige baten*

Reden dat de overige baten 2023 zijn toegenomen t.o.v. 2022. Dit verschil grotendeels te maken met het presenteren van de ontvangen ouderbijdragen aan de ene kant en de gemaakte kosten aan de andere kant. In 2022 werden deze gesaldeerd weergegeven.

#### *Personele lasten*

In juli 2023 is de CAO verhoging verwerkt van 10%. Dit zorgde in 2023 voor een forse toename van de personele lasten. Daarnaast zijn de ontvangen NPO gelden in 2023 geheel ingezet voor een ruime formatie. Aangaande de DUS-I subsidie verbetering basisvaardigheden is een deel ingezet voor een ruime formatie in 2023 en het restant zal in 2024 ingezet worden voor een ruime formatie.

#### *Afschrijvingen*

Afname afschrijvingskosten door minder investeringen.

#### *Huisvestingslasten*

Hier is een lichte daling van toepassing waar geen bijzonderheden te melden valt.

#### *Overige lasten*

Hier bepaalt de hogere uitgave projecten OCW en gemeente subsidies alsmede de presentatie van de besteding van de ouderbijdragen onder de overige lasten.

#### *Saldo financiële baten en lasten*

Deze zijn gestegen door de ontvangen rente op spaarrekeningen.

Het resultaat wijkt t.o.v. de begroting 2023 en valt met een bedrag van 124.000 euro minder negatief uit. Onderstaand is ook hier te zien dat de Rijksbijdrage fors hoger is dan begroot en daarmee samenhangend ook de personele lasten fors hoger zijn uitgevallen.

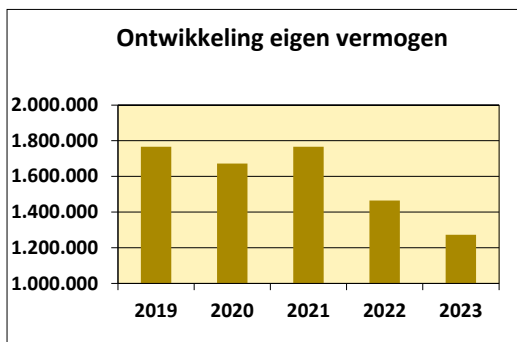
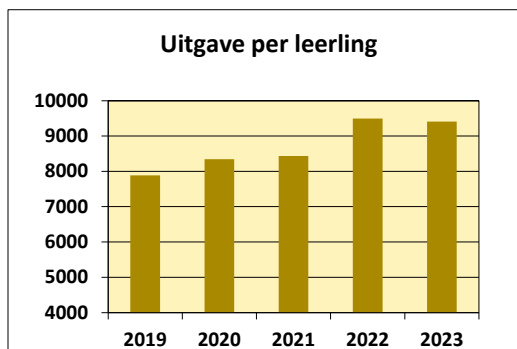
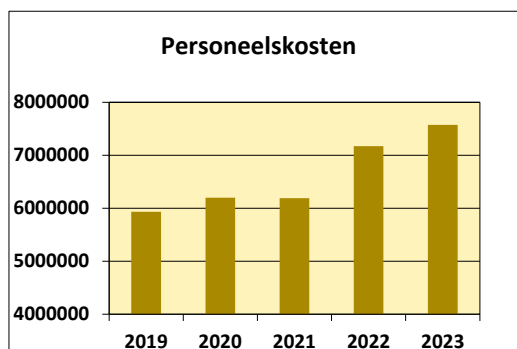
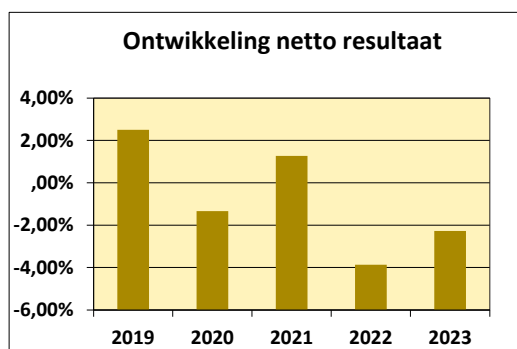
Daar pas in het voorjaar 2023 overeenstemming is bereikt t.a.v. de cao verhogingen is bij het opstellen van de begroting 2023, najaar 2022, hiermee geen rekening gehouden.

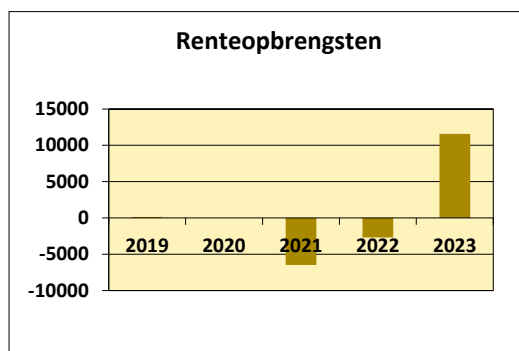
### Baten 2023 t.o.v. de begroting 2023

Rijksbijdrage OCW	412.325
Overheidsbijdragen en subsidies overige overheden	46.617
Overige baten	144.325

### Lasten 2023 t.o.v. de begroting 2023

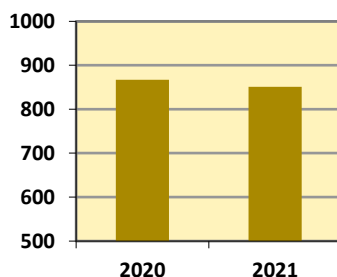
Personele lasten	315.456
Afschrijvingen	-2.486
Huisvestingslasten	-8.459
Overige lasten	187.598





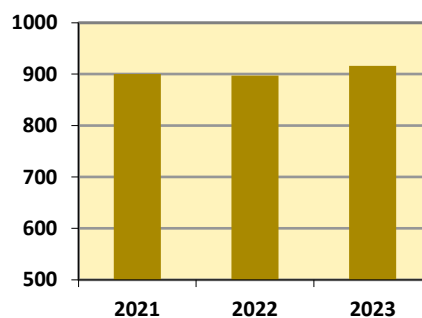
### Leerlingenaantal per 1 oktober ( oktober 2021 voor bekostiging 2022)

School	2020	2021
De Wegwijzer	98	92
De Goede Polder	47	44
De Magdalon	75	72
T Paalhoofd	121	112
De Bergpadschool	92	91
Onderdak	62	62
De Lichtstraal	86	85
De Kamperschouw	119	121
't Klinket	167	172
<b>Totaal</b>	<b>867</b>	<b>851</b>



### Leerlingenaantal per 1 februari (ter vergelijking vanaf 1 februari 2021)

School	2021	2022	2023
De Wegwijzer	103	99	107
De Goede Polder	51	48	54
De Magdalon	77	73	78
T Paalhoofd	123	117	113
De Bergpadschool	93	93	92
Onderdak	60	71	67
De Lichtstraal	90	87	82
De Kamperschouw	126	126	128
't Klinket	177	183	195
<b>Totaal</b>	<b>900</b>	<b>897</b>	<b>916</b>





## Balans in meerjarig perspectief

	Realisatie vorig jaar (T- 1)	Realisatie verslagjaar (T)	Begroting T+1	Begroting T+2	Begroting T+3
<b>ACTIVA</b>					
VASTE ACTIVA					
Materiële vaste activa	231.021	209.630	383.304	329.463	282.768
Totaal vaste activa	231.021	209.630	383.304	329.463	282.768
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorderingen	65.744	79.277	79.277	79.277	79.277
Liquide middelen	2.607.862	2.419.655	1.972.468	1.752.977	1.567.507
Totaal vlottende activa	2.673.606	2.498.932	2.051.745	1.832.254	1.646.784
<b>TOTAAL ACTIVA</b>	<b>2.904.627</b>	<b>2.708.562</b>	<b>2.435.049</b>	<b>2.161.717</b>	<b>1.929.552</b>
<b>PASSIVA</b>					
EIGEN VERMOGEN					
Algemene reserve	1.290.870	1.098.766	826.693	553.751	321.586
Bestemmingsreserves (publiek)	-	-	213.700	213.700	213.700
Bestemmingsreserves (privaat)	173.290	173.560	173.560	173.560	173.560
Totaal eigen vermogen	1.464.160	1.272.326	1.213.953	941.011	708.846
VOORZIENINGEN	409.808	381.944	168.244	168.244	168.244
LANGLOPENDE SCHULDEN	3.292	1.830	390	-	-
KORTLOPENDE SCHULDEN	1.027.367	1.052.462	1.052.462	1.052.462	1.052.462
<b>TOTAAL PASSIVA</b>	<b>2.904.627</b>	<b>2.708.562</b>	<b>2.435.049</b>	<b>2.161.717</b>	<b>1.929.552</b>

## Toelichting op de balans

### Activa

#### *Materiële vaste activa*

De materiële vaste activa zijn afgenomen omdat de afschrijvingskosten hoger zijn dan de investeringen.

#### *Vorderingen*

De vorderingen zijn toegenomen door een hogere balanspost vooruitbetaalde posten.

#### *Liquide middelen*

Zie kasstroomoverzicht ter verklaring afname liquide middelen.

### Passiva

#### *Eigen vermogen*

Het eigen vermogen is afgenomen door afboeken van het resultaat 2023.

#### *Voorzieningen*

De belangrijkste oorzaak afname voorzieningen lagere balanswaarde voorziening groot onderhoud en de voorziening jubilea. Voor de bepaling van de balanswaarde van de voorziening jubilea 2023 is gebruik gemaakt van het PO raad model rekening houdend met de diensttijd van de individuele medewerker. Ultimo 2022 is dit bepaald door het vorige administratiekantoor aan de hand van een eigen berekeningstool waar niet gekeken werd naar de diensttijd maar uit is gegaan van een gemiddelde.

#### *Langlopende schulden*

De langlopende schulden zijn afgenomen vanwege de afschrijvingen op investeringen ten laste van subsidies.

#### *Kortlopende schulden*

De kortlopende schulden zijn voornamelijk toegenomen door de hogere balanswaardering van de loonheffingen, ABP, participatiefonds en reservering vakantiegeld.

## 3.3 FINANCIËLE POSITIE

### Kengetallen

Kengetal	Realisatie Vorig jaar (T-1)	Realisatie Verslagjaar (T)	Begroting T+1	Begroting T+2	Begroting T+3	Signaleringswaarde
<b>Solvabiliteit</b> (Eigen vermogen + voorzieningen) / Balanstotaal	0,65	0,61	0,57	0,51	0,45	Ondergrens: < 0,3
<b>Weerstandvermogen</b> Eigen vermogen / totale baten (incl. financiële baten)	0,19	0,15	0,14	0,11	0,09	Ondergrens: < 0,05
<b>Weerstandvermogen</b> Eigen vermogen (minus de materiële vaste activa) / totale baten (incl. financiële baten)	0,16	0,13	0,10	0,08	0,05	
<b>Liquiditeit</b> Vlottende activa / Kortlopende schulden	2,60	2,37	1,95	1,74	1,56	Ondergrens: 1.5 (bij totale baten onder €3 mln), 1.0 (bij totale baten tussen €3 mln en €12 mln), 0,75 (bij totale baten boven €12 mln)
<b>Rentabiliteit</b> Resultaat / totale baten (incl. financiële baten) * 100%	-0,04	-0,02	-0,03	-0,03	-0,03	Afhankelijk van de financiële positie
<b>Reservepositie</b> (o.b.v. signaleringswaarde OCW) (Feitelijk publiek eigen vermogen -/ Signaleringswaarde publiek eigen vermogen) / totale baten	1,74	1,39	1,15	0,91	0,68	Bovengrens[1]: > 0

### Toelichting op de financiële positie

Als organisatie willen wij zoveel mogelijk middelen ten goede laten komen aan de primaire processen.

Het geld moet immers gaan naar daar waar het voor bedoeld is.

Iedereen in ons land is het er over eens dat investeren in het onderwijs aan onze kinderen een van de belangrijkste punten van beleid is.

Het geld moet daarom niet op de bank staan of besteed worden aan topsalarissen maar het geld moet vooral naar leerkracht en kind.

Wij willen onze visie omzetten in daden.

Wij werken aan onze ambities om:

- een optimale ontwikkelingen van talenten en kwaliteiten van de leerlingen te blijven bieden
- blijvend te investeren in leerkracht en kind: kleine groepen
- blijvend te investeren in gemotiveerde en deskundige leerkrachten binnen een professionele kwaliteitscultuur

- een mix van personeel te hebben in leeftijd en geslacht
- personeel dat langer wil / moet blijven doorwerken deskundig en gemotiveerd te houden
- mensen baangarantie met ontwikkelingsmogelijkheden te bieden: binding en loyaliteit waardoor: kwaliteit
- gebouwen te verduurzamen
- de leeromgeving te digitaliseren

Financieel betekent dit dat het beleid gericht is op het faciliteren van de primaire processen. Dat is onze kerntaak.

Wij stellen onszelf telkens de vraag: Hebben wij genoeg voor onze kinderen gedaan? Dat houdt onder andere in dat het weerstandsvermogen niet hoger mag zijn dan 10%. Is het hoger dan hebben wij niet voldoende in het onderwijs geïnvesteerd. Dit uiteraard binnen wettelijke verplichtingen.

Zie hiervoor ook het strategisch beleidsplan.

### **Afbouw bovenmatig eigen vermogen**

Wij verwachten de afbouw van het bovenmatig eigen vermogen te realiseren door in 2024 en 2025 extra personeel te behouden om de achterstanden die door de corona pandemie zijn ontstaan verder in te lopen. Hierdoor verwachten wij over de jaren 2024 en 2025 een negatief resultaat van respectievelijk € 272.073 en € 272.942.



## 4. Verslag intern toezicht

### 4.1 SAMENSTELLING INTERN TOEZICHT

#### Toezichhoudend bestuur

Naam	Functie in toezichhoudend bestuur	Functie dagelijks leven / nevenfuncties
De heer Arjan Verstijnen	voorzitter 3 <sup>e</sup> termijn	financieel specialist, werkzaam bij Stichting Zorgstroom
De heer Henk Wondergem	penningmeester 1 <sup>e</sup> termijn aangetreden juni 2023	gepensioneerd bankier toezichthoudend bestuurder Stichting Welzijn Veere bestuurder vv Serooskerke
De heer Patrick Harting	lid 1 <sup>e</sup> termijn	specialist gebouwen, werkzaam bij Marsaki
De heer mr. Lenno Louwerse	vice voorzitter 3 <sup>e</sup> termijn afgetreden juni 2023	raadsheer nevenfunctie: raadsheer - plaatsvervanger bij het gerechtshof Amsterdam
Mevrouw Marina Geelhoed	penningmeester 3 <sup>e</sup> termijn afgetreden juni 2023	specialist marketing, werkzaam bij Delta energie
Mevrouw Jessica Pattipeiluhu	lid 2 <sup>e</sup> termijn afgetreden juni 2023	specialist onderwijs, werkzaam bij HZ Vlissingen
Mevrouw Bianca Bijkerk	lid 1 <sup>e</sup> termijn aangetreden juni 2023	specialist onderwijs, docent opleiding Sportkunde, werkzaam bij HZ Vlissingen
vacature		

#### Doel, verantwoordelijkheden en bevoegdheden Toezichhoudend bestuur

Het doel van het toezicht is toetsen en bevorderen dat het bestuur de doelen van de organisatie doelgericht en doelmatig realiseert:

-de onderwijs-, maatschappelijke en ideële doelen die door Primas en door wet- en regelgeving zijn vastgesteld en voorgeschreven neergelegd in het strategisch beleidsplan.

De verantwoordelijkheden en bevoegdheden:

- alle statutair aan hen toegekende verantwoordelijkheden en bevoegdheden;
- goedkeuring samenwerkingsverbanden;
- het houden van toezicht;
- het werkgeverschap;
- verantwoording conform de van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
- het benoemen van de externe accountant en het formuleren van diens controleopdracht.

#### Toewijzing externe accountant en overleg

De accountantscontrole wordt uitgevoerd door Crowe Foederer Audit & Assurance B.V. Het toezichhoudend orgaan draagt zorg voor deze benoeming conform de spelregels.

## Bezoldiging leden toezichhoudend bestuur

De leden van het toezichhoudend bestuur ontvangen een vrijwilligersvergoeding.

In 2023 zijn de volgende vergoedingen uitgekeerd:

Voorzitter	€ 1.000
Overige leden	€ 500

## 4.2 HOE HET TOEZICHT IS VORMGEGEVEN

*Het toezichhoudend bestuur houdt de algemeen directeur scherp, denkt mee en spiegelt. Daar zijn heldere afspraken, transparantie en dialoog voor nodig.*

*Het toezichhoudend bestuur ziet er op toe dat de algemeen directeur de vereniging op adequate wijze bestuurt en de organisatie vertegenwoordigt in het samenwerkingsverband Kind Op 1.*

*De taken en bevoegdheden van de leden van het toezichhoudend bestuur zijn omschreven in het managementstatuut.*

*De vereniging kent ook een klokkenluidersregeling. Deze is vermeld op de website van Primas-scholengroep.*

Het toezichhoudend bestuur en de algemeen directeur hebben in 2023 drie keer vergaderd. Naast deze vergaderingen met de algemeen directeur heeft het toezichhoudend bestuur in 2023 twee keer vergaderd zonder algemeen directeur. Op 14 juni is er een inhoudelijke bijeenkomst geweest onder leiding van Verus over: code goed besturen, organisatievorm en bestuursvorm. Gesprekken hierover gaan in 2024 verder. De ALV vond plaats op een van onze scholen De Lichtstraal te Westkapelle. Er is daar afscheid genomen van: Jessica Pattipeiluhu en Marina Geelhoed. Nieuw benoemd in het toezichhoudend bestuur door de ALV: Bianca Bijkerk en Henk Wondergem.

Na de ALV een bijeenkomst met de leden van de GMR en de directeuren.

Om de toezichhoudende taak goed te kunnen vervullen, heeft de voorzitter van het toezichhoudend bestuur regelmatig contact gehad met de algemeen directeur.

De algemeen directeur heeft de GMR en het toezichhoudend bestuur steeds op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen op de scholen in laatste fase van de tijd met coronamaatregelen.

De volgende onderwerpen zijn in het toezichhoudend bestuur 2023 aan de orde geweest:

- Bestuurs- en jaarverslag en jaarrekening 2022\*
- Coronacrisis en gevolgen voor het onderwijs, NPO gelden
- Meerjarenbegroting 2024-2026\*
- Passend onderwijs
- Formatieplan 2023-2024\*
- Begroting 2024\*
- Bouwplannen Westkapelle en Serooskerke
- Ontwikkelingen Vrouwenpolder
- Voornemens aangaande verbetering bestuurlijke inrichting
- CAO primair onderwijs
- CAO bestuurders funderend onderwijs
- Strategisch beleidsplan 2023 – 2027\*
- Contacten met GMR en directeuren
- Plan van aanpak opvolging algemeen directeur (m.i.v. schooljaar 2025-2026)
- Juridische vorm en inrichting van Primas: stichting of vereniging
- Beleidsnotitie verwerking kosten groot onderhoud
- Voorbereiding kennismaking nieuwe inspecteur

De met \* gearceerde onderwerpen zijn door het toezichhoudend bestuur goedgekeurd en vastgesteld.

## Contacten / activiteiten / overleg

- GMR
- Gemeente Veere
- Accountant
- Leden ALV
- Directeuren Primas-scholengroep
- Personeel Primas: schoolbezoeken

## Werkgeverschap

De voorzitter en één van de bestuursleden per toerbeurt voeren het functioneringsgesprek met de algemeen directeur. Vooraf hebben beide partijen het vastgestelde gespreksformulier ingevuld.

Zaken die positief opvallen dan wel aandacht behoeven delen de bestuursleden tussentijds met de directeur. Daarnaast is er zeer geregeld contact tussen de algemeen directeur en de voorzitter van het toezichthoudend bestuur over zaken die afstemming behoeven.

Gemiddeld één maal per twee maanden heeft de voorzitter van het toezichthoudend bestuur een afstemmingsmoment met de algemeen directeur waar wordt bijgepraat en naar wens kon worden gespard. De voorbereiding van de gezamenlijke vergadering vormt een vast agendapunt.

Het toezichthoudend bestuur stelde in 2022 het bezoldigingsmaximum van de directeur vast en heeft dit in 2023 voortgezet.

## Onafhankelijkheid en eigen functioneren

Het toezichthoudend bestuur bestaat uit vijf leden, waarvan momenteel 1 vacature. De leden hebben zitting voor een termijn van vier jaar, met de mogelijkheid van een herbenoeming voor leden die na november 2020 zijn toegetreden. In het toezichthoudend bestuur zit nog 1 lid dat de maximale zittingsduur van 8 jaar overschrijdt, volgens de code goed bestuur van de PO-raad (november 2020). Hij zal deze termijn afronden. Leden van het toezichthoudend bestuur treden af volgens een vastgesteld rooster.

Het toezichthoudend bestuur is dusdanig ingericht, dat de leden ten opzichte van elkaar, de directie en andere belanghebbende onafhankelijk en kritisch kunnen opereren. Leden zijn gekozen om specifieke deskundigheid en kwaliteiten op het gebied van onderwijs, organisatie, financiën, bouw, juridische zaken, en personeel.

Interne en externe betrokkenen worden op de hoogte gehouden, geïnformeerd over (voorgenomen) besluiten en ontwikkelingen middels de website, Facebook en de ALV die openbaar is.

Naar aanleiding van de evaluatie eigen functioneren is afgesproken dat de leden van het toezichthoudend bestuur jaarlijks scholen bezoeken en daarbij tevens een gesprek hebben met de betreffende schooldirecteur. In 2022 is in het kader van de zelfevaluatie van het toezichthoudend bestuur besloten om Verus, vereniging voor katholiek en christelijk onderwijs in Nederland in te schakelen voor ondersteuning bij en advies over een aantal bestuurlijke onderwijs vraagstukken, waaronder de (juridische) organisatiestructuur van Primas en het herijken en evalueren van de verantwoordelijkheden van het toezichthoudend bestuur en de kwaliteit van het functioneren van dit orgaan. Daar is in 2023 inhoud aan gegeven en dat krijgt in 2024 een vervolg.

## Rechtmatige verwerving en rechtmatige en doelmatige besteding van middelen

Als intern toezichthoudend orgaan toetsen wij de relatie tussen de ingezette middelen en de (onderwijs) opbrengsten die met de ingezette middelen worden behaald. Onderwijs is in onze ogen doelmatig als de door ons gestelde doelen leiden tot goede prestatie. Een causale relatie tussen inspanningen en middelen aan de ene kant en onderwijskwaliteit en onderwijsopbrengsten aan de andere kant is niet eenvoudig aan te tonen.

Wij geven aan onze toetsing op de doelmatigheid invulling door:

- Periodieke gesprekken met de bestuurder;
- Tenminste eenmaal per jaar een gesprek met de schooldirecties, gemeenschappelijke medezeggenschapsraad;

- De financiële meerjarenbegroting en achterliggende onderbouwingen jaarlijks te beoordelen en goed te keuren;
- De financiële uitputting versus de begroting te monitoren aan de hand van de tussentijdse sturingsinformatie;
- Jaarlijks kennisnemen van het externe financiële benchmarkonderzoek van Vensters en de analyse van de bestuurder en controller van deze benchmark bespreken;
- Monitoring op de realisatie van de in het strategisch beleidsplan afgesproken prestatie indicatoren;
- Kennis te nemen van (formele) klachten van ouders en de reactie van de school;
- Periodieke enquêtes over de kwaliteit van het onderwijs die uitgezet zijn onder kinderen, ouders en het personeel te bespreken;
- Het bespreken en beoordelen van rapportages van de Inspectie van het Onderwijs over de onderwijskwaliteit en daarin afgesproken (verbeter) maatregelen;
- Bevindingen en rapportages van de controlerend accountant te beoordelen.

Voor zover wij kunnen beoordelen van onze toezichthoudend rol zijn wij van mening dat de directie onderwijsmiddelen doelmatig inzet. Dit oordeel wordt onderbouwd met:

- Positieve feedback over de onderwijskwaliteit van ouders, kinderen, leerkrachten en toezichthouders;
- Vernieuwende onderwijsconcepten (digitalisering) en een breed aanbod (waaronder kunst en cultuur);
- De afhandeling van de klachten (indien van toepassing);
- De beleidsrijke meerjarenbegroting;
- Toereikende financiële positie op basis van signaleringswaardes Inspectie van het Onderwijs.

De komende jaren blijven wij toezien op maatregelen die de doelmatigheid bevorderen. De interne en externe rapportages zullen, indien mogelijk, verder uitgebreid worden met benchmarkgegevens en een analyse over de verschillen tussen de kengetallen van Primas en de landelijke kengetallen. Dit wordt mede mogelijk door onderwijsbureau 'ONS Onderwijs'.

Het toezichthoudend bestuur blikt terug op een mooi jaar.

Wij prijzen ons gelukkig met een positieve, constructieve onderlinge samenwerking.

Dit niet alleen binnen de schoolteams maar ook binnen de directiekring, het toezichthoudend bestuur, de GMR.

Verder zijn wij vooralsnog in staat onze scholen nog goed te kunnen bemensen, alhoewel wij ons hierover wel zorgen maken voor de nabije toekomst.

Samen zullen wij alles op alles zetten om zo goed mogelijk voor onze kinderen en onze scholen te blijven zorgen.

Wij blijven steeds afstemmen met de Code Goed Besturen en vormgeven naar onze mogelijkheden en inzichten.

Er zijn in 2023 geen afwijkingen van de Code Goed Bestuur geconstateerd door het toezichthoudend bestuur, die hiervoor niet zijn benoemd.

## 5. Overige gegevens

### 5.1 LIJST VAN AFKORTINGEN

ALV	Algemene ledenvergadering
BAPO	Bevordering arbeidsparticipatie ouderen
BAO	Basisonderwijs
BIO	Wet op beroepen in het onderwijs
BRIN	Basis registratie instellingen
cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CITO	Centraal instituut voor toetsontwikkeling
DZI	Duurzame inzetbaarheid
IHOP	Inhaal en ondersteuningsprogramma
EHK	Extra Hulp voor de Klas
ERD	Eigen risicodragers
FTE	Fulltime-employment
GGL	Gewogen gemiddelde leeftijd
GMR	Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad
HGPD	Handelingsgerichte Procesdiagnostiek
HGW	Handelingsgericht werken
IB-er	Intern begeleider
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IEP	ICE Eindevaluatie Primair onderwijs
IHOP	Inhaal- en ondersteuningsprogramma
IKC	Integraal Kindcentrum
K&C	Kunst en cultuur
MI	Meervoudige Intelligentie
MOP	meerjarenonderhoudsplan
MR	Medezeggenschapsraad
NPO	Nationaal Programma Onderwijs
OCW	ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
PAB	Personeels- en arbeidsmarktbeleid
PABO	pedagogische academie voor het basisonderwijs
PO	Primair onderwijs
PLG	Professionele leergemeenschap
RDDF	Risicodragend deel van de formatie
BAZALT	(Voorheen RPCZ) onderwijs expertisecentrum, schoolbegeleiding
SBO	Speciaal basisonderwijs
SO	Speciaal onderwijs
ThB	Toeziend bestuursorgaan
TLV	Toelaatbaarheidsverklaring
VO	Voortgezet onderwijs
WEC	Wet op de expertise centra
WO	Wereldoriëntatie
WPO	Wet primair onderwijs
WWZ	Wet werk en zekerheid
ZVU	Zeeuwse verwarmingsunie





## 5.2 VERWIJZINGEN

Bestuurs/jaarverslag  
Strategisch koersplan  
Veiligheidsplan  
Privacy reglement

<https://www.primas-scholengroep.nl/documenten/bestuurs-jaarverslag/>  
<https://www.primas-scholengroep.nl/documenten/koersplan/>  
<https://www.primas-scholengroep.nl/documenten/veiligheidsplan/>  
<https://www.primas-scholengroep.nl/privacyreglement/>



## INHOUDSOPGAVE

	<b>PAGINA</b>
Financiële positie	43
Resultaat	44
Kengetallen	45
<b>B JAARREKENING</b>	
<b>B1 Grondslagen voor de jaarrekening</b>	46
<b>B2 Balans per 31 december 2023</b>	51
<b>B3 Staat van baten en lasten 2023</b>	53
<b>B4 Kasstroomoverzicht 2023</b>	54
<b>B5 Toelichting op de onderscheiden posten van de balans 2023</b>	
1.2 Materiële vaste activa	55
1.5 Vorderingen	56
1.7 Liquide middelen	56
2.1 Eigen vermogen	57
2.2 Voorzieningen	57
2.3 Langlopende schulden	58
2.4 Kortlopende schulden	58
Model G: verantwoording subsidies OCW	59
Gebeurtenissen na balansdatum	60
<b>B6 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen</b>	61
<b>B7 Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten 2023</b>	
3.1 (Rijks)bijdragen OCW	62
3.2 Overige overheidsbijdragen	62
3.5 Overige baten	62
4.1 Personele lasten	63
4.2 Afschrijvingslasten	63
4.3 Huisvestingslasten	64
4.4 Overige instellingslasten	64
5 Financiële baten en lasten	65
WNT verantwoording 2023	66
Bestemming resultaat baten en lasten	68
Model E: Overzicht verbonden partijen	69
<b>C OVERIGE GEGEVENS</b>	
<b>C1 Controleverklaring</b>	70
<b>Ondertekening van de jaarrekening</b>	74
<b>BIJLAGE</b>	
<b>D1 Gegevens rechtspersoon per 31-12-2023</b>	75

## Financiële positie 2023

Ter analyse van de financiële positie dient de volgende opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de balansen:

Vergelijkend balansoverzicht

	31-12 2023		31-12 2022	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
<b>Activa</b>				
Materiële vaste activa	210	7,74%	231	7,9%
Vorderingen	79	2,93%	66	2,3%
Liquide middelen	2.420	89,33%	2.608	89,8%
	<u>2.709</u>	<u>100,0%</u>	<u>2.905</u>	<u>100,0%</u>
<b>Passiva</b>				
Eigen vermogen	1.272	46,97%	1.464	50,4%
Voorzieningen	382	14,10%	410	14,1%
Langlopende schulden	2	0,07%	3	0,1%
Kortlopende schulden	1.052	38,86%	1.028	35,4%
	<u>2.709</u>	<u>100,0%</u>	<u>2.905</u>	<u>100,0%</u>

## Resultaat

De resultaten over beide jaren kunnen als volgt worden samengevat:

	Realisatie 2023 x € 1.000	Begroting 2023 x € 1.000	Realisatie 2022 x € 1.000
<b>Baten</b>			
(Rijks)bijdragen OCW	8.128	7.715	7.589
Overige overheidsbijdragen	126	80	118
Overige baten	160	16	73
<b>Totaal baten</b>	<u>8.414</u>	<u>7.811</u>	<u>7.780</u>
<b>Lasten</b>			
Personele lasten	7.572	7.256	7.171
Afschrijvingslasten	54	57	65
Overige lasten	992	813	843
<b>Totaal lasten</b>	<u>8.618</u>	<u>8.126</u>	<u>8.079</u>
<b>Saldo baten en lasten</b>	<u>-204</u>	<u>-315</u>	<u>-299</u>
<b>Financiële baten en lasten</b>			
<b>Saldo financiële baten en lasten</b>	12	-1	-3
<b>Resultaat baten en lasten</b>	<u><u>-192</u></u>	<u><u>-316</u></u>	<u><u>-302</u></u>

## Kengetallen

Met de kengetallen kan de financiële toestand van de stichting worden beoordeeld en gemeten. De kengetallen geven de toestand op 31 december weer, er is dus sprake van een momentopname.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Liquiditeit <i>(vlottende activa / kortlopende schulden)</i>	2,37	2,60
Solvabiliteit 1 <i>(eigen vermogen (excl. voorzieningen) / totaal passiva * 100%)</i>	46,97	50,41
Solvabiliteit 2 <i>(eigen vermogen (incl. voorzieningen) / totaal passiva * 100%)</i>	61,08	64,52
Rentabiliteit <i>(saldo gewone bedrijfsvoering / totale baten * 100%)</i>	-2,28	-3,88
Weerstandsvermogen <i>(eigen vermogen / totale baten * 100%)</i>	15,09	18,82
Personele lasten / totale lasten	87,86	88,76
Materiële lasten / totale lasten	12,14	11,24
Kapitalisatiefactor <i>(balanstotaal -/- bw geb &amp; terr) / (totaal baten + fin.baten) * 100%</i>	32,10	37,31
Huisvestingsratio <i>(huisvestingslasten inclusief afschrijving gebouwen &amp; terreinen) / totale lasten * 100%</i>	3,58	4,02

## B1 Grondslagen voor de jaarrekening

### Toelichting op de balans en staat van baten en lasten

#### 1. Algemene toelichting

##### 1.1 Activiteiten

De Primas-scholengroep is het bevoegd gezag bestaand uit 9 reguliere basisscholen.

##### 1.2 Continuïteit

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

##### 1.3 Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijffnummer handelsregister

De Primas-scholengroep is feitelijk en statutair gevestigd op de Tramstraat 31, 4371 BW te Koudekerke en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 22041755.

##### 1.5 Stelsel- en schattingswijzigingen

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

##### 1.6 Schattingswijzigingen

In de voorziening jubilea heeft met ingang van 01-01-2023 een schattingswijziging plaatsgevonden. De schattingswijziging heeft betrekking op enkele componenten in de berekeningsmethodiek van de voorziening, welke door het voorgaande administratiekantoor op een andere wijze werden ingeschat. Het exacte kwantitatieve effect is niet bepaalbaar, maar de schattingswijziging heeft een verlaging van de voorziening tot gevolg.

##### 1.7 Schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het CvB oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en passiva en baten en lasten. De belangrijkste schattingen hebben betrekking op:

- Waardering van materiële vaste activa, waaronder de gehanteerde afschrijvingstermijnen en eventuele restwaarden;
- De verwachte onderhoudsuitgaven bij bepalingen van de voorziening voor groot onderhoud;
- De bepaling van personele voorzieningen.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien in de toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

##### 1.11 Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

##### 1.12 Toelichting op het kasstroomoverzicht

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de onderwijsinstelling om geldstromen te genereren.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat (saldo van baten en lasten) als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in de het kasstroomoverzicht opgenomen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

## 2. Algemene grondslagen

### 2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de bepalingen opgenomen in de Ministeriële Richtlijn jaarverslaggeving onderwijs. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bepalingen van Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

De algemene grondslag voor de waardering van activa en passiva, alsmede voor het bepalen van het resultaat, zijn de historische kosten. Voor zover niet anders vermeld worden activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in hele euro's.

### 2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

#### Vergelijkende cijfers

Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking de realisatiecijfers opgenomen van het voorgaande jaar, alsmede de cijfers van de meest recente, vastgestelde versie van de begroting van het verantwoordingsjaar.

### 2.4 Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waar (dis)agio en directe toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten bij de vervolfgaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardevermindering in de winst en verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

#### Afgeleide financiële instrumenten

De Primas-scholengroep maakt geen gebruik van financiële derivaten en beperkt de risico's (renterisico, kasstroomrisico en kredietrisico) door gebruik te maken van de rekening-courant en spaarrekening, rekening houdend met de voorwaarden uit de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 (gewijzigd dd. 19-12-2018).

## 3. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

### 3.2 Materiële vaste activa

#### Gebouwen en terreinen

Gebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

#### De eigendoms- en beheersstructuur van de schoolgebouwen

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de gebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

#### Overige materiële vaste activa

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

#### Bijzondere waardevermindering van vaste activa

Voor vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroom genererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingverlies van een kasstroom genererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroom genererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden. Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroom genererende eenheid) geschat. Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzondere waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief (of kasstroom genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

### 3.6 Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn, wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

### 3.8 Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

### 3.9 Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves en de eventuele bestemmingsreserves geresenteerd, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen reserves uit private middelen en reserves uit publieke middelen.

De algemene reserve bestaat uit reserves die ter vrij beschikking staan van het bestuur. Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het bestuur bepaald en betreft geen verplichting. Het bestuur kan deze verplichting zelf opheffen. Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door een derde is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsfonds. De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van de scholen en stichting. Deze wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en de werkelijke lasten (in geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht).

### 3.10 Voorzieningen

#### 3.10.1 Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De personele voorzieningen worden in eerste aanleg gewaardeerd tegen de contante waarde en de voorziening voor groot onderhoud tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij onderstaand anders vermeld bij de individuele voorzieningen.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. Onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

#### 3.10.2 Voorziening jubilea

De voorziening jubilea is gebaseerd op de CAO PO-afspraken en per persoon berekend op basis van het aantal opgebouwde ambtsdienstjaren.

De voorziening is opgenomen tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet (1,00%). Vorig jaar (2022): 0,00%. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

De voorziening voor jubilea wordt bij opmaak van de begroting voorafgaand aan het kalenderjaar beoordeeld en berekend op basis van de op balansdatum bestaande aanspraken voor de komende tien jaren. Gebaseerd op:

- Leeftijd per medewerker
- Gehele personeelsbestand
- Jaren dienstverband per medewerker
- Omvang dienstbetrekking
- Jubileum bij 25-jarige diensttijd: 50% gratificatie, bij 40-jarige diensttijd: 100% gratificatie
- Gratificatie berekend op individuele salarisgegevens rekening houdend met verwachte gemiddelde salarisstijging op lange termijn en een verdisconteringsvoet.
- Berekening tegen contante waarde
- Rekening houdend met een blijfkans.

#### 3.10.3 Voorziening groot onderhoud gebouwen

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt. De Primas-scholengroep maakt voor de verwerking van de voorziening groot onderhoud gebruik van de (tijdelijke) overgangsregeling (ex artikel 4 lid 1c van de RJO) zoals gepubliceerd in de Staatscourant op 19 februari 2021, waarbij het is toegestaan om de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening groot onderhoud te bepalen op basis van het voorgenomen groot onderhoud gedurende de gehele planperiode van het groot onderhoud en het niveau van het onderwijsspan, gedeeld door het aantal jaren waaruit deze planperiode bestaat.



#### 3.10.4 Voorziening spaarverlof

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van spaarverlof is een voorziening gevormd. Deze voorziening is gewaardeerd tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen. Betaalde bedragen inzake spaarverlof worden ten laste van deze voorziening gebracht.

#### 3.10.5 Voorziening Wachtgeld

De voorziening heeft betrekking op 50% eigen risico van de wachtgeldregeling inclusief bovenwettelijke wachtgeldregeling.

De voorziening is gebaseerd op het aantal deelnemers aan de regeling, de vastgestelde uitkeringen, looptijd en uitstroomverwachting.

#### 3.12 Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op de balansdatum resterende looptijd van ten hoogste een jaar. Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder andere kortlopende schulden zijn geplaatst.

### 4. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

#### 4.1 Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

#### 4.2 Rijksbijdragen

Onder de rijksbijdragen worden de vergoedingen voor de personele en materiële exploitatie opgenomen verstrekt door het ministerie van OCW. De ontvangen (normatieve) rijksbijdragen uit hoofde van de basisbekostiging (lumpsum) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft (in het jaar van toewijzing) volledig als baten verwerkt in de staat van baten en lasten.

Niet-geoormerkte OCW-subsidies (subsidies die volledig vrij besteedbaar zijn) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft volledig als baten verwerkt in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (G1-doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekening-clausule heeft) worden naar rato van de voortgang (%) van de gesubsidieerde activiteiten verwerkt in de staat van baten en lasten. De subsidies waarvoor nog niet (alle) activiteiten (prestaties) zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de vooruit ontvangen subsidies OCW (overlopende passiva) zolang de bestedingstermijn (subsidietijdvak) nog niet is verlopen.

Geoormerkte OCW-subsidies (G2-doelsubsidies met verrekening-clausule) worden ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de werkelijke subsidiabele lasten komen (naar rato van de aan het verslagjaar toe te rekenen werkelijke subsidiabele uitgaven). Niet bestede middelen worden verantwoord onder de vooruit ontvangen subsidies OCW (overlopende passiva) zolang de bestedingstermijn (subsidietijdvak) nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord als schuld aan het ministerie van OCW onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn (subsidietijdvak) is verlopen op balansdatum (terugvordering door OCW).

De doorbetaalde rijksbijdragen vanuit samenwerkingsverband worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar van toewijzing, tenzij toerekening naar schooljaar plaatsvindt (in plaats van per kalenderjaar) of tenzij sprake is van een concreet bestedingsplan voor de periode na balansdatum.

#### 4.3 Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente, Provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

#### 4.4 Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

#### 4.5 Personeelsbeloningen

##### 4.5.1 Periodiek betaalbare beloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave, bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van bonusbetalingen wordt verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (cao en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

##### 4.5.2 Pensioenen

De Primas-scholingegroep heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De Primas-scholingegroep heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komen de werknemers die op de pensioengerechtigde leeftijd recht hebben op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon, berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd. Verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Aan het ABP worden premies betaald waarvan een deel door de werkgever en een deel door de werknemer wordt betaald. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Per 31 december 2023 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 110,5% (2022: 110,9%).

De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Er bestaat geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bedragen in het geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

#### 4.6 Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Op terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde activeringsgrens bedraagt €500,-.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

#### Overige lasten

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

#### 4.7 Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

## B2 Balans per 31 december 2023 na resultaatbestemming

Activa	31-12-2023		31-12-2022	
	€	€	€	€
<b>Vaste Activa</b>				
<b>Materiële vaste activa</b>				
Gebouwen en terreinen	2.209		2.218	
Inventaris en apparatuur	163.164		174.447	
Leermiddelen	44.257		54.356	
		<b>209.630</b>		<b>231.021</b>
<b>Vlottende activa</b>				
<b>Vorderingen</b>				
Ministerie van OCW	5.399		37.337	
Overige vorderingen en overlopende activa	73.878		28.407	
		<b>79.277</b>		<b>65.744</b>
<b>Liquide middelen</b>				
Kas	-		4	
Tegoeden op bankrekeningen	2.419.655		2.607.858	
		<b>2.419.655</b>		<b>2.607.862</b>
<b>TOTAAL ACTIVA</b>		<b>2.708.562</b>		<b>2.904.627</b>

Passiva	31-12-2023		31-12-2022	
	€	€	€	€
<b>Eigen vermogen</b>				
Algemene reserve (publiek)	1.098.766		1.290.870	
Bestemmingsreserves (privaat)	173.560		173.290	
		<b>1.272.326</b>		<b>1.464.160</b>
<b>Voorzieningen</b>				
Onderhoudsvoorziening	213.679		261.106	
Personele voorzieningen	168.265		148.702	
		<b>381.944</b>		<b>409.808</b>
<b>Langlopende schulden</b>				
Vooruitontvangen investeringssubsidies		<b>1.830</b>		<b>3.292</b>
<b>Kortlopende schulden</b>				
Crediteuren	27.760		19.669	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	376.156		339.203	
Schulden terzake van pensioenen	104.279		92.140	
Overige kortlopende schulden	305		2.362	
Overige overlopende passiva	543.962		573.993	
		<b>1.052.462</b>		<b>1.027.367</b>
<b>TOTAAL PASSIVA</b>		<b>2.708.562</b>		<b>2.904.627</b>

### B3 Staat van Baten en Lasten 2023

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
<b>Baten</b>			
(Rijks)bijdragen OCW	8.127.844	7.715.519	7.589.359
Overige overheidsbijdragen	126.243	79.626	117.546
Overige baten	160.435	16.110	72.860
<b>Totaal baten</b>	<b>8.414.522</b>	<b>7.811.255</b>	<b>7.779.765</b>
<b>Lasten</b>			
Personele lasten	7.571.942	7.256.486	7.170.983
Afschrijvingslasten	54.035	56.521	64.445
Huisvestingslasten	307.091	315.550	318.934
Overige lasten	684.863	497.265	524.411
<b>Totaal lasten</b>	<b>8.617.931</b>	<b>8.125.822</b>	<b>8.078.773</b>
<b>Saldo baten en lasten</b>	<b>-203.409</b>	<b>-314.567</b>	<b>-299.008</b>
<b>Financiële baten en lasten</b>			
Financiële baten	15.885	-	-
Financiële lasten	4.310	1.200	2.686
<b>Saldo financiële baten en lasten</b>	<b>11.575</b>	<b>-1.200</b>	<b>-2.686</b>
<b>Resultaat baten en lasten</b>	<b>-191.834</b>	<b>-315.767</b>	<b>-301.694</b>

## B4 Kasstroomoverzicht over 2023

	2023		2022	
	€	€	€	€
<b>Kasstroom uit operationele activiteiten</b>				
Saldo baten en lasten		-203.409		-299.008
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	54.035		64.445	
Mutaties voorzieningen	-27.864		36.334	
		26.171		100.779
Verandering in vlottende middelen				
- Vorderingen	-13.533		251.823	
- Kortlopende schulden	25.095		277.316	
		11.562		529.139
<b>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</b>		<b>-165.676</b>		<b>330.910</b>
Ontvangen interest	15.885		-	
Betaalde interest	-4.310		-2.686	
		11.575		-2.686
<b>Kasstroom uit operationele activiteiten</b>		<b>-154.101</b>		<b>328.224</b>
<b>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</b>				
Investerings in materiële vaste activa	-32.606		-24.604	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-38		-	
		-32.644		-24.604
<b>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</b>				
Aflossing langlopende schulden		-1.462		-1.445
Mutatie liquide middelen		<b>-188.207</b>		<b>302.175</b>
Beginstand liquide middelen	2.607.862		2.305.687	
Mutatie liquide middelen	-188.207		302.175	
Eindstand liquide middelen		<b>2.419.655</b>		<b>2.607.862</b>

## B5 Toelichting op de onderscheiden posten van de balans per 31 december 2023

### Activa

#### Vaste activa

#### 1.2 Materiële vaste activa

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
Gebouwen en terreinen	2.209	2.218
Inventaris en apparatuur	163.164	174.447
Leermiddelen	44.257	54.356
	209.630	231.021

	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Leermiddelen	Totaal
	€	€	€	€
<i>Boekwaarde</i>				
<i>31-12-2022</i>				
Aanschafwaarde	88.252	804.097	386.004	1.278.353
Cumulatieve afschrijvingen	-86.034	-629.650	-331.648	-1.047.332
	2.218	174.447	54.356	231.021
<i>Mutaties</i>				
Investerings	1.572	22.148	8.886	32.606
Afschrijvingen	-1.581	-33.431	-19.023	-54.035
Desinvesteringen	-	-	216	216
Afschrijvingen desinvesteringen	-	-	-178	-178
	-9	-11.283	-10.099	-21.391
<i>Boekwaarde</i>				
<i>31-12-2023</i>				
Aanschafwaarde	89.824	826.245	395.106	1.311.175
Cumulatieve afschrijvingen	-87.615	-663.081	-350.849	-1.101.545
	2.209	163.164	44.257	209.630

#### Gebouwen

Er is geen sprake van volledige decentralisatie. De gebouwen zijn eigendom van de gemeente behoudens het deel dat de instelling met eigen private middelen heeft gefinancierd.

#### Inventaris en apparatuur

De investeringen zijn lager dan de afschrijvingen waardoor de boekwaarde is afgenomen in 2023.

#### Overige materiële vaste activa

De investeringen zijn lager dan de afschrijvingen waardoor de boekwaarde is afgenomen in 2023.

#### Afschrijvingstermijnen

Gebouwen	10, 15, 20 en 40 jaar
ICT	5 en 10 jaar
Kantoormeubilair en inventaris	5 en 10 en 20 jaar
Schoolmeubilair en inventaris	5 en 15 en 20 jaar
Apparatuur	5 en 10 jaar
Leermiddelen	10 jaar

<b>Vlottende activa</b>	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
<b>1.5 Vorderingen</b>		
Ministerie van OCW	5.399	37.337
<i>Overige overlopende activa</i>		
Vooruitbetaalde kosten	62.276	17.063
Overige overlopende activa	11.602	11.344
<i>Totaal overlopende activa</i>	<u>73.878</u>	<u>28.407</u>
<b>Totaal vorderingen</b>	<u><u>79.277</u></u>	<u><u>65.744</u></u>

<b>1.7 Liquide middelen</b>	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
Kas	-	4
Tegoeden op bankrekeningen	2.419.655	2.607.858
	<u>2.419.655</u>	<u>2.607.862</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting en zijn direct opeisbaar.



Passiva

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
<b>2.1 Eigen vermogen</b>		
Algemene reserve (publiek)	1.098.766	1.290.870
Bestemmingsreserves (privaat)	173.560	173.290
<b>Totaal Eigen vermogen</b>	<b>1.272.326</b>	<b>1.464.160</b>

	Saldo 31-12-2022	Resultaat 2023	Overige mutaties	Saldo 31-12-2023
	€	€	€	€
<b>Algemene reserve</b>	1.290.870	(192.104)	-	1.098.766
<b>Bestemmingsreserves privaot *</b>	173.290	270	-	173.560
	<b>1.464.160</b>	<b>-191.834</b>	<b>-</b>	<b>1.272.326</b>

\* De bestemmingsreserve privaot bestaat uit het overgrote deel uit private middelen die van rechtsvoorgangers ten tijde van de oprichting van de vereniging in 1998 zijn ontvangen. Sinds de oprichting wordt gebruik gemaakt van schoolfondsrekeningen en ledenrekeningen waarop de leden- en ouderbijdrage c.q. uitgaven op verwerkt worden. Er rust geen specifieke bestemming op deze reserve.

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
<b>2.2 Voorzieningen</b>		
Onderhoudsvoorziening	213.679	261.106
Personele voorzieningen	168.265	148.702
	<b>381.944</b>	<b>409.808</b>

	Saldo 31-12-2022	Dotatie 2023	Vrijval 2023	Onttrekking 2023	Saldo 31-12-2023
	€	€	€	€	€
Onderhoudsvoorziening	261.106	110.000	-	-157.427	213.679
<b>Personele voorzieningen</b>					
Voorziening jubilea **	148.702	-	-38.261	-12.760	97.681
Voorziening duurzame inzetbaarheid	-	53.331	-	-	53.331
Voorziening wachtgeld	-	17.253	-	-	17.253
<b>Totaal voorzieningen</b>	<b>409.808</b>	<b>180.584</b>	<b>-38.261</b>	<b>-170.187</b>	<b>381.944</b>

	Kortlopend deel < 1 jaar	Middellang deel 1 - 5 jaar	Langlopend deel > 5 jaar	Totaal
	€	€	€	€
<b>Onderverdeling voorzieningen</b>				
Onderhoudsvoorziening	146.924	66.755	-	213.679
<b>Personele voorzieningen</b>				
Voorziening jubilea	15.574	33.645	48.462	97.681
Voorziening duurzame inzetbaarheid	7.533	34.411	11.387	53.331
Voorziening wachtgeld	10.309	6.944	-	17.253
<b>Totaal voorzieningen</b>	<b>180.340</b>	<b>141.755</b>	<b>59.849</b>	<b>381.944</b>

\*\* In de voorziening jubilea heeft met ingang van 01-01-2023 een schattingswijziging plaatsgevonden. De schattingswijziging heeft betrekking op enkele componenten in de berekeningsmethodiek van de voorziening, welke door het voorgaande administratiekantoor op een andere wijze werden ingeschat. Het exacte kwantitatieve effect is niet bepaalbaar, maar de schattingswijziging heeft een verlaging van de voorziening tot gevolg.

### 2.3 Langlopende schulden

	Saldo 31-12-2022	Leningen aangegaan 2023	Aflossing 2023	Saldo 31-12-2023
	€	€	€	€
Vooruitontvangen investeringssubsidies	3.292	-	1.462	1.830

	Kortlopend deel < 1 jaar	Middellang deel 1 - 5 jaar	Langlopend deel > 5 jaar	Totaal
	€	€	€	€
Vooruitontvangen investeringssubsidies	0	1.830	0	1.830

### 2.4 Kortlopende schulden

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
Crediteuren	27.760	19.669
Belastingen en premies sociale verzekeringen	376.156	339.203
Schulden terzake van pensioenen	104.279	92.140
Overige kortlopende schulden	305	2.362
Overlopende passiva	543.962	573.993
	<u>1.052.462</u>	<u>1.027.367</u>

#### Specificatie overige kortlopende schulden

Netto salaris	305	2.362
	<u>305</u>	<u>2.362</u>

#### Specificatie overlopende passiva

Vooruit ontvangen subsidies OCW	138.421	166.265
Vooruit ontvangen investeringssubsidies	1.414	5.633
Vakantiegeld reservering	256.073	233.091
Bindingstoelage reservering	28.686	26.152
Overige overlopende passiva	119.368	142.852
	<u>543.962</u>	<u>573.993</u>

**Model G: verantwoording subsidies OCW**

Bestuur:

Brinnr:

**G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt**

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
Subsidieregeling Studieverlof	1278493-1	22-8-2022	Ja
Subsidieregeling Studieverlof	1349625-1	22-8-2023	Onderhanden
Regeling subsidie zij-instroom	2022/2/17947975	22-2-2022	Ja
Subsidieregeling verbetering basisvaardigheden	VBV22-0975	15-12-2022	Onderhanden
Subsidieregeling verbetering basisvaardigheden	VBV22-1050	15-12-2022	Onderhanden
Subsidieregeling verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-2813	31-5-2023	Onderhanden
Subsidieregeling verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-3097	31-5-2023	Onderhanden
Subsidie Ondewijsassistenten naar Opleiding tot leraar	SOOL22485		Onderhanden
Subsidie Ondewijsassistenten naar Opleiding tot leraar	SOOL22486		Nee

**G2A. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, aflopend per ultimo verslagjaar**

Niet van toepassing

**G2B. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, doorlopend tot in een volgend verslagjaar**

Niet van toepassing

## Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen relevante gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

## B6 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

### Rechten

Er zijn geen niet in de balans opgenomen rechten.

### Verplichtingen

De volgende niet in de balans opgenomen verplichtingen worden hieronder toegelicht.

Omschrijving	Periode		Looptijd in mnd	Bedrag per maand	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar	Totaal
	van	t/m						
				€	€	€	€	€
Ricoh	1-2-2022	31-1-2028	72	3.337	40.044	123.469	-	163.513
Huur Tramstraat	1-10-2007	jaarlijks opzegbaar	12	1.523	18.276	-	-	18.276
Huur Westkapelseweg	1-1-2016	jaarlijks opzegbaar	12	873	10.476	-	-	10.476
Huur Voorhof	16-1-2019	31-12-2038	240	1.991	23.892	95.568	238.920	358.380

## B7 Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten 2023

### Baten

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
<b>3.1 (Rijks)bijdragen OCW</b>			
Rijksbijdragen Lumpsum OCW	7.225.953	7.006.986	6.398.359
Rijksbijdragen onderwijsachterstandenbeleid	62.977	68.587	68.587
Rijksbijlage personele groei	99.011	-	69.054
Rijksbijdragen NPO	274.283	274.283	569.298
Overige subsidies OCW	286.863	211.282	310.798
Doorbetalingen rijksbijdragen SWV	178.757	154.381	173.263
<b>Totaal (Rijks)bijdragen OCW</b>	<u><u>8.127.844</u></u>	<u><u>7.715.519</u></u>	<u><u>7.589.359</u></u>

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
<b>3.2 Overige overheidsbijdragen</b>			
Gemeentelijke bijdragen	126.243	79.626	117.546
<b>Totaal overige overheidsbijdragen</b>	<u><u>126.243</u></u>	<u><u>79.626</u></u>	<u><u>117.546</u></u>

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
<b>3.5 Overige baten</b>			
Verhuur onroerende zaken	17.910	6.150	16.215
Ouderbijdragen *	108.896	1.000	1.250
Overige	33.629	8.960	55.395
<b>Totaal overige baten</b>	<u><u>160.435</u></u>	<u><u>16.110</u></u>	<u><u>72.860</u></u>

\* De overige baten 2023 zijn toegenomen t.o.v. 2022. Dit verschil grotendeels te maken met het presenteren van de ontvangen ouderbijdragen aan de ene kant en de gemaakte kosten aan de andere kant. In 2022 werden deze gesaldeerd weergegeven.

## Lasten

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
<b>4.1 Personele lasten</b>			
Lonen en salarissen	7.501.805	7.134.786	7.109.777
Dotatie -/- vrijval voorziening Jubilea	-38.261	-	37.983
Dotatie -/- vrijval voorziening duurzame inzetbaarheid	53.331	-	-
Dotatie -/- vrijval overige personele voorzieningen	17.253	-	-
Inhuur externen	4.538	9.500	2.100
Overige personele lasten	126.329	112.200	77.513
	<u>7.664.995</u>	<u>7.256.486</u>	<u>7.227.373</u>
Overige uitkeringen (-/-)	-93.053	-	-56.390
Totaal personele lasten	<u><u>7.571.942</u></u>	<u><u>7.256.486</u></u>	<u><u>7.170.983</u></u>

### Specificatie lonen en salarissen

Salariskosten	5.834.088	-	5.487.232
Sociale lasten	810.587	-	838.507
Pensioenpremies	857.130	-	784.038
	<u>7.501.805</u>	<u>-</u>	<u>7.109.777</u>

### Gemiddeld aantal fte's

	FTE's 2023	FTE's 2022
OP	66,20	67,50
OOP	10,21	10,00
Bestuur/management	9,03	9,00
	<u>85,44</u>	<u>86,50</u>

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
<b>4.2 Afschrijvingslasten</b>			
Gebouwen en terreinen	1.581	1.567	5.970
Inventaris en apparatuur	33.431	35.569	34.540
Leermiddelen	19.023	19.385	23.935
Totaal afschrijvingslasten	<u><u>54.035</u></u>	<u><u>56.521</u></u>	<u><u>64.445</u></u>

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
<b>4.3 Huisvestingslasten</b>			
Huur	33.179	19.000	30.394
Klein onderhoud	9.138	11.500	14.671
Energie en water	67.645	82.200	78.750
Schoonmaakkosten	69.461	74.200	67.236
Heffingen	16.589	15.750	15.492
Onderhoudsvoorziening dotatie / vrijval (-/-)	110.000	110.000	110.000
Overige huisvestingslasten	1.079	2.900	2.391
Totaal huisvestingslasten	<u>307.091</u>	<u>315.550</u>	<u>318.934</u>

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
<b>4.4 Overige instellingslasten</b>			
Administratie en beheer	180.014	162.775	160.237
Inventaris en apparatuur	5.060	5.200	3.232
Leer- en hulpmiddelen	235.233	241.240	234.532
Overige instellingslasten	264.556	88.050	126.410
Totaal overige instellingslasten	<u>684.863</u>	<u>497.265</u>	<u>524.411</u>

*Accountantshonoraria*

Controle van de jaarrekening boekjaar	29.021	11.000	11.435
Andere Controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-	-
	-	-	-
	<u>29.021</u>	<u>11.000</u>	<u>11.435</u>

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€

**Overige instellingslasten**

Representatiekosten	579	-	4.977
Buitenschoolse cq bijzondere activiteiten	-	-	15.251
Contributies	16.240	16.000	15.518
Abonnementen	802	2.200	1.133
Medezeggenschapsraad	-	550	93
Verzekeringen	3.679	3.600	3.595
Reproductiekosten, drukwerk, schoolgids	48.477	47.450	40.117
Toetsen en testen	13.870	2.250	14.679
Culturele vorming	2.676	7.000	6.729
Besteding ledenbijdragen	105.462	-	-
Uitgaven OCW overige subsidies	34.846	-	-
Uitgaven Gemeentelijke projecten	14.879	-	-
Uitgaven overige projecten	21.232	3.300	-
Overige overige instellingslasten	1.814	5.700	24.318
Totaal overige instellingslasten	<u>264.556</u>	<u>88.050</u>	<u>126.410</u>



	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
<b>5. Financiële baten en lasten</b>			
<b>Financiële baten</b>			
Rentebaten	15.885	-	-
<b>Financiële lasten</b>			
Rentelasten	4.310	1.200	2.686
Totaal financiële baten en lasten	<u>11.575</u>	<u>-1.200</u>	<u>-2.686</u>

## WNT verantwoording 2023

### WNT Algemeen

	2023
<b>Complexiteitspunten</b>	
Complexiteitspunten gemiddelde totale baten	4
Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	1
<b>Totaal aantal complexiteitspunten</b>	<b>6</b>
Bezoldigingsklasse	B
Bezoldigingsmaximum	€ 148.000

#### 1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievulling.

Gegevens 2023	
Bedragen x € 1	
	Mevr. A.J.J. de Jong
<b>Functiegegevens</b>	<b>Algemeen Directeur</b>
Aanvang en einde functievulling in 2023	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000
Dienstbetrekking	ja

Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	116.128
Beloningen betaalbaar op termijn	21.944
<b>Subtotaal</b>	<b>138.072</b>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	148.000

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t
<b>Bezoldiging</b>	<b>138.072</b>

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan

N.v.t

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling

N.v.t

Gegevens 2022	
Bedragen x € 1	
	Mevr. A.J.J. de Jong
<b>Functiegegevens</b>	<b>Algemeen Directeur</b>
Aanvang en einde functievulling in 2022	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000
Dienstbetrekking	ja

Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	114.638
Beloningen betaalbaar op termijn	18.347
<b>Subtotaal</b>	<b>132.985</b>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	143.000

<b>Bezoldiging</b>	<b>132.985</b>
--------------------	----------------

#### 1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

*Niet van toepassing, er zijn geen leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12*

#### 1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

*Niet van toepassing*

#### 1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

*Topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder*

Gegevens 2023	
Naam	Functie
A. Verstijnen	Voorzitter toezichthoudend bestuur
P.T. Harting	Bestuurslid
L. Pattipeiluhu - van Der Kolk	Bestuurslid
M. Geelhoed	Bestuurslid
B. Bijkerk- van Ommen	Bestuurslid
H. Wondergem	Bestuurslid

**1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900**

*Niet van toepassing*

**1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is.**

*Niet van toepassing*

**1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is.**

*Niet van toepassing*

**2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen**

*Niet van toepassing*

**3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT**

*Niet van toepassing*

## Bestemming resultaat baten en lasten

De verdeling van het exploitatiesaldo over 2023 is vooruitlopend op de goedkeuring door het bestuur reeds in deze jaarrekening verwerkt.

De verdeling van het negatieve resultaat ad € 191.834 heeft als volgt plaatsgevonden:

	€
Algemene reserve	-192.104
Bestemmingsreserves privaat	270
	<hr/>
	-191.834
	<hr/> <hr/>

## Model E: Overzicht verbonden partijen

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten *	Deelname percentage
SWV Kind op 1	Stichting	Goes	4	0%

\* Code activiteiten:

1. contractonderwijs
2. contractonderzoek
3. onroerende zaken
4. overige

## Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het toezichhoudend bestuur van  
Primas-Scholengroep  
Tramstraat 31  
4371 BW KOUDEKERKE

### A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Primas-Scholengroep te Koudekerke gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Primas-Scholengroep op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

#### De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Primas-Scholengroep zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

#### Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

## **B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie**

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

## **C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**

**Verantwoordelijkheden van het bestuur en intern toezichthoudend orgaan voor de jaarrekening**

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het intern toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

### Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.



Wij communiceren met het intern toezichhoudend orgaan onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 26 juni 2024  
Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

Was getekend: Drs. A.A.J. Vogels RA

Ondertekening van de jaarrekening



A.J.J. de Jong  
Directeur .....

A. Verstijnen  
Voorzitter .....

P.T. Harting  
Lid .....

B. Bijkerk - van Ommen  
Lid .....

H. Wondergem  
Lid .....

## D1 Gegevens rechtspersoon per 31-12-2023

*	Bestuursnummer	40959
*	Naam en adres van de instelling	Primas Scholengroep Tramstraat 31 4371 BW Koudekerke
*	Telefoonnummer	0118-569191
*	E-mailadres	<a href="mailto:adejong@primas-scholengroep.nl">adejong@primas-scholengroep.nl</a>
*	Internetsite	<a href="http://www.primas-scholengroep.nl">www.primas-scholengroep.nl</a>
*	Contactpersoon jaarverslag	ONS Onderwijsbureau, dhr. E.V. Cools
*	Telefoonnummer contactpersoon	088-8504771
*	E-mailadres contactpersoon	<a href="mailto:e.cools@onsonderwijsbureau.nl">e.cools@onsonderwijsbureau.nl</a>
*	Administratiekantoor	ONS Onderwijsbureau
*	AK-nummer	401

\* Gegevens scholen:

03WV De Wegwijzer  
 Wilgenlaan 12  
 4353 AN Serooskerke



04UQ De Goede Polder  
 Nieuwstraat 39  
 4354 AV Vrouwenpolder



05TT De Magdalon  
 Wijngaardstraat 8  
 4351 AP Veere



05VJ Het Paalhoofd  
 Westkapelseweg 24a  
 4374 BB Zoutelande



06XX De Bergpadschool  
 Bergpad 1  
 4364 BZ Grijskerke



07DD Onderdak  
 Voorhof 3  
 4373 DA Biggekerke



07NG De Lichtstraal  
 Europaplein 10  
 4361 CP Westkapelle



08VL De Kamperschoow  
 Nieuwstraat 32  
 4493 BD Kamperland



17JN 't Klinket  
 Tramstraat 36  
 4371 BX Koudekerke



Datum samenstellen jaarrekening 2-4-2023